

RAZISKOVALNA NALOGA

Osnovna šola Lovrenc na Pohorju

KAKO POMEMBNA JE ČITLJIVOST IN ESTETIKA ZAPISA NA NAŠI ŠOLI?

SLOVENŠČINA

Mentorici in lektorici:

Barbara Rocek Bregar, prof.

in Mateja Žerjav, prof.

Avtorici:

Ivana Kores

in Ema Krajnc

Lovrenc na Pohorju, 2020

**KAKO POMEMBNA JE ČITLJIVOST IN ESTETIKA
ZAPISA NA NAŠI ŠOLI?**

RAZISKOVALNA NALOGA

Avtorici:

Ivana Kores in Ema Krajnc

ZAHVALA

Za pomoč in nasvete pri izdelavi raziskovalne naloge se zahvaljujema mentoricama Barbari Rocek Bregar in Mateji Žerjav. Prav tako se zahvaljujema učencem in učiteljem naše šole, da so nama pomagali s svojimi odgovori in zapisi. Še posebej se zahvaljujema vsem, ki so skupaj z nama praznovali mednarodni dan pisanja z roko.

Zahvaljujema se staršem za vzpodbude in pomoč pri izdelavi raziskovalne naloge.

POVZETEK

V času računalnikov veliko besedil natipkamo in urejamo z urejevalniki besedil, zato bi marsikdo pomislil, da rokopis ni več pomemben. Vendar ni tako, znanstveniki so odkrili, da pri pisanju z roko možgani drugače delujejo, zato je rokopis še kako pomemben. Lastnoročna pisava je del osebnosti, pokaže, kakšen si, včasih je lahko tudi umetnost. Čitljivost in estetika zapisa nista nekaj, kar sodi v preteklost, tudi danes sta zelo pomembni, čeprav se lepomis v šoli več ne ocenjuje, kot se je nekoč. V raziskovalni nalogi se ukvarjamo s čitljivostjo in estetiko zapisa na naši šoli.

V teoretičnem delu raziščemo, kaj je pisava in pisanje, pregledali smo zgodovino pisave in sestavine lepo oblikovane pisave. Pogledali smo tudi v preteklost, v pouk lepomisja v osnovni šoli na Slovenskem. Spoznali smo mednarodni dan pisanja z roko in društvo Radi pišemo z roko. V Žički kartuziji smo si ogledali zapise učencev, ki so sodelovali na festivalu lepomisja.

V empiričnem delu analiziramo rokopise učencev 2. in 3. VIO naše šole, pozorni smo, ali pišejo tiskano ali pisano, kako zapisujejo samoglasnike in soglasnike, kljukice in pike nad črke, težje oz. neznane besede, če izpuščajo črke in besede, kako upoštevajo pravopis in kako se orientirajo na listu. Pripravimo tudi ankete za učence, starše in učitelje, ki nam razkrijejo njihov odnos do rokopisa, čitljivosti in estetike zapisa. Prvič tudi pripravimo šolski dan pisanja z roko in uredimo kotichek Rad pišem z roko. Skozi raziskavo pridobimo odgovore na zastavljena vprašanja, odpirajo pa se nam nova.

Ključne besede: pisava in pisanje, čitljivost in estetika zapisa, lepomis na osnovni šoli, mednarodni dan pisanja z roko

KAZALO VSEBINE

1 UVOD	7
2 TEORETIČNI DEL	11
2.1 PISAVA	11
2.2 ZGODOVINA PISAVE	11
2.3 PISANJE	12
2.4 DEJAVNIKI PISANJA	14
2.5 SESTAVINE LEPO OBLIKOVANE PISAVE	14
2.6 POUK LEPOPISJA V OSNOVNI ŠOLI NA SLOVENSKEM	15
2.7 MEDNARODNI DAN PISANJA Z ROKO	16
2.8 FESTIVAL LEPOPISA	17
3 EMPIRIČNI DEL	18
3.1 PREGLED PISAVE UČENCEV OŠ LOVRENC NA POHORJU	18
3.2 ČITLJIVOST IN ESTETIKA ZAPISA – KAJ MENIJO UČENCI?	26
3.3 ČITLJIVOST IN ESTETIKA ZAPISA – KAJ MENIJO UČITELJI?	34
3.4 ČITLJIVOST IN ESTETIKA ZAPISA – KAJ MENIJO STARŠI?	39
3.5 DAN PISANJA Z ROKO NA OŠ LOVRENC NA POHORJU	43
4 ZAKLJUČEK	46
5 VIRI IN LITERATURA	49
6 PRILOGE ANKETNI VPRAŠALNIK ZA UČENCE	51

KAZALO SLIK IN TABEL

<i>Slika 1: Primer zapisov učencev</i>	18
<i>Slika 2: Šolski dan pisanja z roko</i>	44
<i>Slika 3: Šolski kotiček Rad pišem z roko</i>	45
<i>Tabela 1: Analiza zapisa učencev 4. razreda</i>	18
<i>Tabela 2: Analiza zapisa učencev 5. razreda</i>	20
<i>Tabela 3: Analiza zapisa učencev 6. razreda</i>	21
<i>Tabela 4: Analiza zapisa učencev 7. razreda</i>	22
<i>Tabela 5: Analiza zapisa učencev 8. razreda</i>	23
<i>Tabela 6: Analiza zapisa učencev 9. razreda</i>	25

KAZALO GRAFOV

<i>Graf 1: Kako pomembna se vam zdi čitljivost zapisa? - 2. VIO</i>	26
<i>Graf 2: Kako pomembna se ti zdi estetika zapisa? - 2. VIO</i>	26
<i>Graf 3: Ali na začetku šolskega leta pišeš lepše kot na koncu? - 2. VIO</i>	27
<i>Graf 4: Ali pišeš nečitljivo zato, ker se tabelska slika prehitro menjuje oz. učitelj prehitro narekuje snov? - 2. VIO</i>	27
<i>Graf 5: Ali učitelji pogosto rečejo, da piši bolj čitljivo/lepše? - 2. VIO</i>	27
<i>Graf 6: Ali kdaj ne znaš prebrati tega, kar si napisal? - 2. VIO</i>	28
<i>Graf 7: Ali kdaj ne znaš prebrati pisave odraslih, saj so črke drugačne? - 2. VIO</i>	28
<i>Graf 8: Ali ti je pomembno, kako izgleda tvoja pisava? - 2. VIO?</i>	28
<i>Graf 9: Ali menite, da bi učitelji morali ponovno ocenjevati lepopis? - 2. VIO</i>	29
<i>Graf 10: Ali želiš, da bi v šoli posebej vadili čitljivost zapisa? - 2. VIO</i>	29
<i>Graf 11: Kako pomemben se vam zdi rokopis? - 2. VIO</i>	29
<i>Graf 12: Kako pomembna se vam zdi čitljivost zapisa? - 3. VIO</i>	30
<i>Graf 13: Kako pomembna se vam zdi estetika zapisa? - 3. VIO</i>	30
<i>Graf 14: Ali na začetku šolskega leta pišeš lepše kot na koncu? - 3. VIO</i>	31
<i>Graf 15: Ali kdaj pišeš nečitljivo zaradi tega, ker učitelj prehitro narekuje snov oz. se tabelska slika prehitro menjuje? - 3. VIO</i>	31
<i>Graf 16: Ali ti učitelji pogosto rečejo, da piši bolj čitljivo/lepše? - 3. VIO</i>	31

Graf 17: Ali kdaj ne znaš prebrati tega, kar si napisal? - 3. VIO.....	32
Graf 18: Ali kdaj ne znaš prebrati pisave odraslih, saj so črke drugače oblikovane? - 3. VIO.....	32
Graf 19: Ali ti je pomembno, kako izgleda tvoja pisava?.....	32
Graf 20: Ali menite, da bi morali učitelji ponovno ocenjevati lepomis tako koz nekoč? - 3. VIO.....	33
Graf 21: Ali si želiš, da bi v šoli posebej vadili čitljivost zapisa? - 3. VIO.....	33
Graf 22: Kako pomemben se vam zdi rokopis? - 3. VIO.....	33
Graf 23: Delovna doba - učitelji.....	34
Graf 24: Ali se vam zdi čitljivost zapisa pomembna? - učitelji.....	34
Graf 25: Kako pomembna se vam zdi estetika zapisa? - učitelji.....	34
Graf 26: Kako pogosto pri učencih naletite na nečitljivo pisavo? - učitelji.....	35
Graf 27: Kako pogosto pri učencih naletite na neestetsko pisavo?.....	35
Graf 28: Kako nečitljiva oz. neestetska pisava vpliva na ocenjevanje? - učitelji.....	35
Graf 29: Kakšna pisava je za vas nečitljiva? - učitelji.....	36
Graf 30: Ali je pomembno, da učenci pišejo s pisanimi črkami? - učitelji.....	36
Graf 31: Katera starostna skupina učencev se pri pisanju najbolj trudi? - učitelji.....	36
Graf 32: Pri kateri starosti se po navadi zgodi prehod v individualni slog pisave? - učitelji.....	37
Graf 33: Kdo piše bolj čitljivo, dečki ali deklice? - učitelji.....	37
Graf 34: Ali menite, da bi morali učitelji ponovno ocenjevati lepomis kot nekoč? - učitelji.....	37
Graf 35: Ali si želite, da bi v šoli posebej vadili čitljivost zapisa? - učitelji.....	38
Graf 36: Kako pomemben se vam zdi rokopis? - učitelji.....	38
Graf 37: Ali ste vi imeli težave s tem, da ste pisali čitljivo? - starši.....	39
Graf 38: Kako pomembna se vam zdi čitljivost zapisa? - starši.....	39
Graf 39: Kako pomembna se vam zdi estetika zapisa? - starši.....	40
Graf 40: Ali ste vi v šoli morali pisati čitljivo? - starši.....	40
Graf 41: Ali ste vi imeli težave s tem, da ste pisali čitljivo? - starši.....	40
Graf 42: Ali vaš otrok piše čitljivo? - starši.....	41
Graf 43: Ali ima vaš otrok estetsko pisavo? - starši.....	41
Graf 44: Kdaj vaš otrok piše najbolj estetsko in čitljivo? - starši.....	41
Graf 45: Ali ste otroku že kdaj rekli, naj piše bolj čitljivo? - starši.....	42
Graf 46: Ali menite, da bi morali učitelji ponovno ocenjevati lepomis kot nekoč? - starši.....	42
Graf 47: Kako pomemben se vam zdi rokopis? - starši.....	42

1 UVOD

Sva Ema in Ivana, šestošolki, ki sva zelo radi v knjižnici. Radi bereva knjige, včasih pa kaj raziščeva tudi na spletu. Med raziskovanjem sva naleteli na članek *Moj otrok ima grdo pisavo*, ki se nama je zdel zelo zanimiv, še posebej sledeči odstavek.

Ne glede na morebitne pomisleke, se vsi zavedamo, da bomo še lep čas pisali tudi z roko in še se bo na dnu marsikaterega zvezka znašla opomba učiteljice ali učitelja: »Lepše piši.« In še kar nekaj vode bo moralo preteči, da bo tipkanje v celoti izpodrinilo potrebo po pisanju z roko. In prav je tako. Zagotovo je veliko resnice v Einsteinovi misli: »Bojim se dneva, ko bo tehnologija prehitela našo človečnost. Takrat bo svet imel samo generacijo idiotov.« Modri možje so že povedali veliko modrih misli, ki so dobile potrditev šele čez desetletja in stoletja. Tudi za potrditev zgornje Einsteinove misli bomo morali še malo počakati. Ne glede na vse, se znanstveniki že danes trudijo dokazati, da je učenje pisanih črk vendarle pomembno in neobhodno za kognitivni razvoj otroka.

Veliko staršev, pa tudi učiteljev, se jezi, ker otroci in mladostniki pišejo grdo. Kaj pa sploh pomeni pisati grdo? Ali ni naša pisava nekaj, kar je lastno samo nam? Morda bi bilo bolj sprejemljivo, če bi govorili o bolj ali manj všečnem oz. bolj ali manj čitljivem zapisu?

(Klug, [online, 18. 10. 2019])

Takoj sva začeli razmišljati, kako pa izgleda najina pisava in kako najinih sošolcev. Ali pišemo čitljivo? Ali tisti, ki berejo naše zapise, sploh prepoznajo črke? Ali pišemo lepo oz. estetsko, kot se temu reče z učeno besedo? Najprej sva si ogledali najini pisavi in zadovoljno ugotovili, da ni tako slabo.

Ivanina pisava – zelo čitljiva in estetska pisava, slog rokopisa je mešanica med tiskanimi in pisanimi črkami.

Emina pisava – čitljiva in nekoliko manj estetska kot Ivanina, ni pisanih črk, le tiskane.

Strinjava se, da bi se pri pisavi lahko še bolj potrudili, Ema bi lahko pisala bolj čitljivo in estetsko, če bi si vzela čas, Ivana bi lahko pisala hitreje.

Pri nekaterih najinih sošolcih je pa veliko huje. Pišejo kot kure! Glede na to, da še nikoli nisva videli pisati nobene kure, naju je zanimalo, kaj besedna zveza sploh pomeni. V knjižnici sva spet nekoliko pobrskali po spletu in naleteli na naslednjo razlago.

Pisati kot kura – zelo grdo, nečitljivo pisati.

Izvor frazema

Primer pisati kot kura temelji na predstavi, da bi kdo pisal tako kot kura praska po tleh s svojimi kremplji na nogah. To je še bolj razvidno iz ustreznega ruskega frazema pisat' kak kurica lapoj. (Frazeološki slovar slovenskega jezika [online, 20. 10. 2019])

Meniva, da se učenci s čitljivostjo in estetiko zapisa ne trudimo dovolj in da je kar nekaj učencev takšnih, ki praskajo s krempljci, namesto da bi pisali.

Naslednji dan nama je učiteljica v šoli povedala, da ker sva že v 6. razred, lahko delava raziskovalno nalogo. Takoj sva pomislili na ta članek in se odločili, da raziščeva čitljivost in estetiko zapisa učencev naše šole. Poiskali sva mentorici in že od septembra pridno raziskujeva in se pri tem celo zabavava. Za začetek in vzpodbudo pri delu sva napisali pesmico o pisavi, lepopisu, čitljivosti ...

NAŠA PISAVA

Čitljivost je zaklad, ki ga ne prejme vsak.

Vsak si jo želi, nismo v pravljici.

Lepopis ni tak kot prej.

Ni tako čitljiv in ni tako berljiv,

še manj pa zanimiv!

Zakaj pa to dogaja se?

Zakaj ni čitljive pisave?

Ljubezen do čitljivosti izginila je, le grdopis ostaja še.

Tipkovnice postale so zelo priljubljene, rokopis se uničil je.

Življenje postalo je nezanimivo brez naše krasne pisave.

V raziskovalni nalogi se ukvarjamo z naslednjimi raziskovalnimi vprašanji, na podlagi katerih smo postavili hipoteze.

V₁: Kako čitljivo oz. estetsko pišejo učenci OŠ Lovrenc na Pohorju?

H₁: Učenci OŠ Lovrenc na Pohorju ne pišejo dovolj čitljivo oz. estetsko, črk ne oblikujejo dovolj dobro, izpuščajo kljukice in pike, črke in cele besede. Deklice se s pisavo bolj trudijo kot dečki, učenci nižjih razredov bolj pazijo na čitljivost in estetiko kot učenci višjih.

V₂: Kakšen odnos imajo do čitljivosti zapisa učenci, starši in učitelji?

H₂: Učencem čitljivost ni zelo pomembna, staršem je bolj pomembna, najbolj pomembna je učiteljem.

V₃: Kakšen odnos imajo do estetike zapisa učenci, starši in učitelji?

H₃: Večini učencev je za lepomis vseeno, starši so glede lepomisa zahtevnejši, najzahtevnejši so učitelji.

V₄: Ali bi morali v šoli več pozornosti posvetiti vaji čitljivega in estetskega zapisa?

H₄: Učenci vaje čitljivega in estetskega zapisa ne bi imeli, starši bi jo vključili v pouk slovenščine, učitelji pa bi imeli samostojni predmet, kjer bi vadili čitljivost in estetiko zapisa.

V₅: Kako pomemben je rokopis v primerjavi z računalniškimi zapisi?

H₅: Rokopis je še vedno pomemben, najbolj učiteljem, nato staršem, najmanj pa učencem, tri četrtine učencev meni, da je rokopis nepomemben, ker večinoma tipkamo na računalnik.

V₆: Ali bi nam uspelo pritegniti sošolce k prostovoljni vaji lepomisa?

H₆: Pritegniti bi nam uspelo dekleta, in sicer četrtino učenk od 6. do 9. razreda, učenci se vaje lepomisa ne bi udeležili.

Pri raziskovalni nalogi uporabljamo naslednje metode raziskovanja.

- Teoretični pregled literature in virov.
- Metoda ankete (anketiranje učencev, staršev in učiteljev).

- Metoda opazovanja in analize rokopisa.
- Metoda motivacije za lepopis.

Raziskovalna naloga je sestavljena iz petih poglavij, in sicer uvoda, v katerem predstavimo izhodišče in namen naloge ter opredelimo hipoteze. Sledi teoretični del, v katerem opredelimo temeljne teoretične pojme. Empirični del je razdeljen na več delov, najprej pregledamo in analiziramo pisavo naših učencev od 4. do 9. razreda. Sledijo rezultati anket, anketirali smo učence 2. in 3. VIO, njihove starše in učitelje. Nato predstavimo, kako smo na naši šoli prvič obeležili mednarodni dan pisanja z roko. Zadnje poglavje je zaključek, v katerem povzamemo ugotovitve. Na koncu navajamo vire in literaturo ter prilagamo priloge.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 PISAVA

Pisava je eden izmed največjih dosežkov človeštva, že v pradavnini so ljudje poskušali pisati. Je eden najbolj natančnih zgodovinskih virov. Različnih pisav je zelo veliko, saj različni narodi uporabljajo različne pisave, pisava se je skozi zgodovino tudi zelo spreminjala. In kaj je pisava?

pisáva -e ž (â)

1. sistem znakov za pisno sporazumevanje
2. način pisanja, tiskanja tega sistema
3. način pisanja znakov tega sistema pri posamezniku

(SSKJ² [online, 20. 10. 2019])

Pisava je nedvoumno ena izmed najbolj naprednih dosežkov človeštva. Že v pradavnini je človek skušal govorno besedo prenesti v pisano, hkrati pa je že od nekdaj želel prodreti v globino svoje govorne besede, da bi razumel njeno logiko in emocije, kar pa še bolj velja za pisano besedo. Iznajdba pisave predstavlja začetek človeštva, saj je vse, kar je bilo prej, nezgodovinsko, ker prej nismo imeli pisnih virov oz. nobenih pisnih sledi. (Trstenjak, 2006)

Vsako ljudstvo ima svoj jezik. Prvotni način sporazumevanja in širjenja sporočil med ljudmi je bilo ustno izročilo. Pisava je drugi način in sredstvo, ki je omogočilo shranjevanje in širjenje podatkov. Pisava je organiziran sistem znakov ali simbolov, s katerimi se da nekaj sporočiti. Sistem pisave morajo razumeti tudi ostali. Poznamo okoli 1000 različnih pisav. (Trošt, 2010)

2.2 ZGODOVINA PISAVE

Da imamo sedaj v Evropi latinico, je pravzaprav naključje. Prav tako bi lahko pisali angleško, francosko in slovensko s hieroglifi ali klinopisi, če bi kot črke uporabljali ustrezne znake. Omenjene pisave niso prav nič slabše ali boljše od naše latinske pisave, toda zgodovina je hotela drugače. Hieroglifi in klinopisi so izginili, naša pisava pa je preživela. (Brookfield, 1999)

Človek je edino bitje, ki lahko svoje misli sporoča ne le glasovno, pač pa tudi pisno, t. j. vidno. Vsak človek najprej govori, kasneje pa se nauči tudi pisanja. Učenje pisanja je v vseh jezikih zelo zahtevno in dolgotrajno, saj se je treba naučiti cele množice pravil, ki pisavo določajo.

Najstarejša pisava so pravzaprav risbe (ikone), ki so predstavljale pojmovni in predmetni svet. Človek jih je vrezal v kamen ali glino, na stene jam, grobnic ali templjev, da bi ohranil spomin na pomembne dogodke. Slikovna pisava (piktografija) je nastala okoli 3000 let pr. n. št. Zanjso so značilne shematizirane poteze ljudi, živali in predmetov. Pojemovna pisava (ideografija) je nastala, ker je govorjeni jezik vseboval vse več pojmov, ki se jih ni dalo narisati. Nastale so torej simbolne sličice. Pojemovna pisava je bila sprva besedna, nato zlogovna in nazadnje glasovna. Glasovna/črkovna pisava se prvič pojavi 1000 let pr. n. št. pri Feničanih. Ta pisava je zaznamovala samo soglasnike, saj je bil položaj samoglasnikov avtomatično predvidljiv. Iz feničanske pisave se je kasneje razvilo več pisav, npr. hebrejska, grška, arabska, indijska ... Vsaka od njih uporablja drugačna črkovna znamenja. Slovenska pisava se je razvila iz grške, preko latinice in karolinške minuskule. Slovenci pišemo od leve proti desni, in sicer tako, da v izgovorjeni besedi prepoznamo posamezne glasove, te pa nato zapišemo z ustreznimi vidnimi znamenji – črkami. Slovenska pisava je torej glasovna.

Prvi znani zapisi v slovenskem jeziku so Brižinski spomeniki v karolinški pisavi (nastali ok. leta 1000) in Rateški ali Celovski rokopisi ter Stiški rokopisi. Pozneje se je pojavilo tudi več primerov zapisov v glagolici, vendar pa se ta ni splošno uveljavila. Naša prva prava pisava je bohoričica, ki je vladala v naših krajih približno 300 let. Po dveh neuspešnih poskusih reforme (metelčica in dajničica) se je pri nas uveljavila gajica, ki jo uporabljamo še zdaj. Mladi Hrvat Ljudevit Gaj (1809–1872) je začel širiti svojo verzijo črkopisa, ki uporablja črke Č, Š in Ž, in sicer po češkem vzoru. Za prvo res slovensko knjigo v gajici po navadi štejemo Linhartovega "Matička", ki ga je Andrej Smole 1840 izdal v gajici (pol naklade) in v bohoričici (pol naklade). Gajica se je dokončno uveljavila, ko jo je Bleiweis začel uporabljati v svojih Kmetijskih in rokodelskih novicah. Velik vpliv pri širjenju gajice je imela gotovo tudi Slomškova knjiga "Blaže in Nežica v nedeljski šoli" (prva izdaja 1842 je še v bohoričici, druga 1848 pa že v gajici). (Trošt, 2010)

2.3 PISANJE

pisánje -a s

1. delanje črk, številčk s svinčnikom, peresom, kredo, navadno po gladki površini

SINONIMI: pisava, knj.izroč. zapisovanje

2. izdelovanje besedila

SINONIMI: slabš. čečkanje, ekspr. pisarija, ekspr. pisarjenje, zastar. spisovanje

3. s prilastkom, jezikosl. dajanje besedilu pisne podobe, kot jo izraža določilo

SINONIMI: jezikosl. pisava

4. izražanje, posredovanje misli s pisanje

SINONIMI: slabš. pisarjenje, slabš. pisunstvo

(Sinonimni slovar slovenskega jezika [online, 27. 10. 2019])

Dokler se ni razvilo pisanje, so ljudje podatke ohranjali v spominu. Vendar si človek težko vse zapomni in natančno prenese drugemu. S pisanjem shranjujemo podatke in jih predajamo drugim, tudi če živijo drugje in v drugem času. Pisanja nista iznašla ne en sam človek ne ena sama skupnost, temveč se je v raznih krajih in v raznih časih naravno razvijalo iz potrebe po ohranjanju sporočil ali zapisovanju dogodkov. Poznamo razne oblike pisanja od preprostega podobopisa do stiliziranih črkopisov, ki predstavljajo glasove, na vseh mogočih snoveh od papirja do lončenine. Danes je pisanje bistveni del vsakdanjega življenja. (Brookfield, 1999)

Pisana beseda je grafična utelesitev besedila (ali posameznih prvin jezika). V ta namen služijo: črke za zaznamovanje glasov (njihova stilizacija, npr. velika izvedba, se uporablja za zaznamovanje vrste besed in začetkov povedi, dobesečnega navedka v premem govoru); ločila za zaznamovanje skladenjskih enot (služijo pa še oblikoslovju ipd.), ter druga, simbolna znamenja, npr. števke za izražanje števil ali števil, % za pomen odstotek ipd. Od govorjene besede se pisana beseda loči npr. po možnosti, da kaže tudi strukturne lastnosti jezikovnih sredstev ali družbeno dogovorjenost, da kaj prikazuje tudi ideografsko, pa v okrajšani obliki, s pomožnimi znamenji, in da je skladenjsko določnejša. Je tudi dvodimenzionalna, npr. pisanje primerov v dveh stolpcih, ter neskončnokrat uživljiva. Dalje omogoča veliko gospodarnost izraza, ker se k napisanemu besedilu, če ga nismo razumeli, lahko spet in spet vračamo. Zaradi svoje trajnosti (»Črka napisana ostane!«) je tudi njen obvestilni domet večji; med drugim tudi učinkuje ohranjevalno, tj. jezik nekoliko zavira pri spreminjanju lastnosti. Samo napisani so možni t. i. mrtvi jeziki, sicer se izgubijo. (Toporišič, 1992)

2.4 DEJAVNIKI PISANJA

Pisanje predstavlja komunikacijo med avtorjem in tistim, ki mu je le-ta namenjena. Pri tem gre za zapleten proces, ki vsebuje veliko vidikov – psihološke, nevrološke, fiziološke in druge procese.

Splošni zdravstveni dejavniki

Določeni fizični dejavniki lahko vplivajo na proces učenja in splošno zdravstveno stanje otroka ter s tem tudi na proces pisanja. Raven otrokove energije, koordinacija rok, stopnja psihičnega razvoja, razvoj govora in katere koli težave oz. motnje pomembno vplivajo na hitrost učenja in opismenjevanja ter na kaligrafsko kakovost pisave.

Fiziološka osnova pisanja

Uspeh pri pisnem izražanju je odvisen tudi od pravilnega fizičnega razvoja. Motnje sluha, vida in psihomotoričnega razvoja, podhranjenost, utrujenost, motnje prebave in druge motnje lahko vplivajo na pisanje.

Nevrološka in emocionalna osnova pisanja

Motnje motoričnih in senzoričnih področij lahko povzročijo težave pri pisanju. Pri nekaterih otrocih, ki imajo težave pri pisanju oz. disgrafijo, opazamo znake hiperaktivnosti in emocionalnega neravnovesja, kar se kaže v obliki agresivnega vedenja, umikanja vase, obrambnih mehanizmov, zasanjanosti in psihomotoričnega nemira.

(Težave pri pisanju in razvojna disgrafija v osnovni šoli [online, 7. 11. 2019])

2.5 SESTAVINE LEPO OBLIKOVANE PISAVE

Pisava ima določene kriterije in zahteve, pri katerih ne smemo pozabiti na estetsko oblikovanost pisave. Čopič (1965) navaja štiri sestavine za lepo oblikovane pisave, ki so določene z lepopisnimi pravili.

Pravilna pisava

Gre za jezikovno pravilnost izraženost pisave, ki se ujema s logičnimi, slovničnimi in pravopisnimi pravili. Pravilnost se nanaša tudi na samo obliko črk.

Hitrost pisanja

Hitrost je pomembna zato, ker je današnji ritem dela pospešen. Hitrost je odvisna od enopoteznosti in tekočnosti pisave. Enopoteznost pomeni zapisovanje besed z eno potezo, brez prekinitev med črkami. Povezana pisava pripomore k hitrejšemu pisanju. Tekočnost se pa nanaša na obliko črk, ki jih pišemo z neprekinjeno potezo in jih med seboj vežemo po najkrajši poti.

Estetskost pisave

Estetska pisava ustreza določenim lepotnim zahtevam (npr. enakost dolžin, vzporednost potez ipd.). Lepa pisava vsebuje urejene in ustrezno oblikovane črke, ki so enako velike in potekajo v ravni liniji.

Čitljivost pisave

Lahko berljiva pisava je jasna in enostavna. Čitljivost pisave pa je odvisna od osnovnih oblik črk, ki so sestavljene iz preprostih potez. Črke, ki so lahko berljive, ohranijo svojo osnovno obliko in umeščenost v ustrezen prostor.

(Težave pri pisanju in razvojna disgrafija v osnovni šoli [online, 7. 11. 2019])

2.6 POUK LEPOPISJA V OSNOVNI ŠOLI NA SLOVENSKEM

Pisanje in lepopisne vaje so poučevali že v srednjeveških šolah. Konec 18. stoletja je bila na Slovenskem uvedena splošna šolska obveznost od 6. do 12. leta starosti. V učnih načrtih za osnovno šolo lahko sledimo učnemu predmetu pisanje oziroma lepopis od leta 1774. Takrat so ga imenovali "pravpisanje". Leta 1814 so izšla *Navodila za lepopis*, namenjena za učitelje pri pouku lepopisja. *Lepopisne vaje* Janeza Levca iz leta 1903 in še nekateri priročniki pričajo o skrbi šolnikov, da naučijo učence lepo pisati. Lepopis so v 19. stoletju poučevali v vseh razredih osnovne šole po dve uri na teden. Po letu 1929 so poučevali lepopis v prvih štirih razredih osnovne šole po eno šolsko uro na teden. Leta 1959 je bil ta predmet ukinjen kot samostojen predmet, pisanje so odlej vodili v predmetu slovenski jezik (pisanje so ocenjevali kot obliko izdelka). Učenci so najprej pisali na voščene tablice, nato pa so črke prepisali s črnilom in peresom na pergament, kasneje na papir.

Marija Terezija je leta 1774 izdala prvi avstrijski osnovnošolski zakon (Splošna šolska naredba), ki je med drugim predpisoval tudi javno ocenjevanje učencev ob koncu prvega

semestra in ob koncu šolskega leta. Učenci so morali na tem “javnem izpraševanju” pokazati svoje znanje, pridobljeno med šolskim letom, učitelj pa je moral predložiti izpitni komisiji lepopisne vaje učencev. Učitelji so pri pouku kurzivne pisave uporabljali posebne formularje – zvezke z različnimi vzorci..

Osnove lepopisne pisave so učenci dobili tako, da so s peresnikom in tinto pisali velike in male lepopisne črke na učne liste. Pri tem so spoznavali pravila lepopisja, pravilno držo telesa, predvsem roke in prstov, in taktiranje – tanka črta navzgor, debela navzdol.

(Učna ura naših babic in dedkov iz leta 1930 [online, 7. 11. 2019])

2.7 MEDNARODNI DAN PISANJA Z ROKO

Mednarodni dan pisanja z roko so začeli obeleževati v ZDA leta 1980. Za mednarodni dan je bil izbran 23. januar, saj se je takrat rodil John Hancock, prvi podpisnik ameriške deklaracije o neodvisnosti. Tej pobudi so se pridružili na Nizozemskem, v Švici, Angliji, Indiji in nekaterih drugih državah, tudi v Sloveniji.

(Dan večine, ki nas loči od robotov [online, 25. 1. 2020])

Pisanje z roko ni samo izraz individualnosti, temveč gre za izvirno spretnost z različnimi učinki. Na pomen te večine vsako leto v tednu pisanja z roko ozaveščajo v društvu Radi pišemo z roko. Mednarodni dan pisanja z roko je 23. januar in tako vsako leto okrog tega dneva že pet let zapored društvo Radi pišemo z roko organizira teden pisanja z roko. Letošnji je potekal med 20. in 24. januarjem z osrednjo temo *V naši družini radi pišemo z roko*. S ciljem ozaveščanja o pomenu pisanja z roko in medgeneracijskega spodbujanja te večine so se zvrstili različni dogodki, od delavnic iz lepopisja, analize in primerjave pisav do razstave rokopisov različnih osebnosti, predavanj in drugih. V projektu je sodelovalo več ko 240 osnovnih in srednjih šol, medgeneracijskih centrov in drugih izobraževalnih in kulturnih ustanov.

Pisanje z roko je izvirna spretnost, ki je povezana z našim živčnim in mišičnim sistemom. Naši možgani bolj kompleksno delujejo pri pisanju z roko kot pisanju s tipkovnico, so tudi ugotovitve strokovnjakov. Ob pisanju z roko razvijamo motorične spretnosti, utrne se nam več idej, ohranjamo dolgotrajnejšo pozornost in tako vzdržujemo naše možgane v dobri formi tudi v starejši dobi. Prav tako pa si informacije, ki jih zapišemo z roko, tudi dlje zapomnimo. Ambasadorji letošnjega tedna pisanja z roko so bili Nuška Drašček, Uroš Kuzman in Ilka

Štuhec. Slednja je z roko napisala, da si evidenco treningov že vrsto let zapisuje v zvezek. »Čeprav včasih težje čitljivo, je pisanje z roko nekaj čudovitega. Nikoli ne nehajte,« je še zapisala Ilka Štuhec.

(Teden spodbujanja pisanja z roko [online, 25. 1. 2020])

2.8 FESTIVAL LEPOPISA

10. oktobra 2019 smo se učenci 6. in 7. razredov podali na ekskurzijo v Slovensko Bistrico in v Žičko kartuzijo. Tam smo naleteli na zelo zanimivo razstavo lepopisnih izdelkov učencev, ki so sodelovali na Festivalu lepopisja.

Pisava je po vlogi, ki jo je vedno imela v kulturnem razvoju človeštva, največji dosežek človekovega duha, njegove zavesti in iznajditeljske moči. Če je govorjeni jezik sredstvo za neposredno sporazumevanje ljudi, je pisava pripomoček, s katerim se ljudje sporazumevajo skozi prostor in čas; ne povezuje le ljudi istega kraja in obdobja, ampak generacije z generacijami in dobe z dobami ter je tako temeljni medij nenehnega kulturnega vzpona človeštva. Festival lepopisja že 15. leto zapored spodbuja osnovnošolce iz vse Slovenije k ustvarjanju lepopisnih izdelkov z osebno noto, najboljša dela pa so tradicionalno razstavljena v protokolarnih prostorih Žičke kartuzije, kjer so pred nekaj stoletji nastajali znameniti žički rokopisi. Prireditev je vključena v program Dnevov evropske kulturne dediščine – DEKD 2019.

(Festival lepopisja [online, 15. 10. 2019])

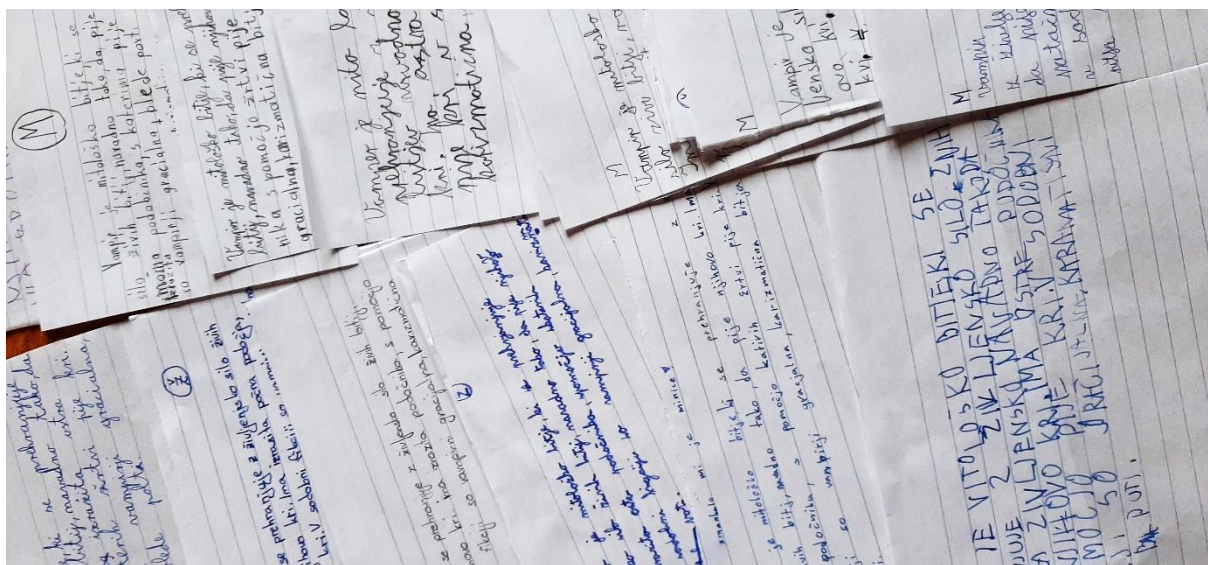
3 EMPIRIČNI DEL

3.1 PREGLED PISAVE UČENCEV OŠ LOVRENC NA POHORJU

Zanimalo nas je, kako čitljivo in estetsko pišejo učenci naša šole. Na črtasti list so učenci od 4. do 9. razreda po nareku zapisali dve povedi. Ločila, vejice in pike, smo narekovali.

Vampir je mitološko bitje, ki se prehranjuje z življenjsko silo živih bitij, navadno tako, da pije njihovo kri. Ima izrazita ostra podočnika, s pomočjo katerih žrtvi pije kri. V sodobni fikciji so vampirji gracilna, karizmatična bitja blede polti.

(Slovanska mitološka bitja, [online, 8. 1. 2020])

Slika 1: Primer zapisov učencev

Vir: lasten

Da bi lažje pregledali pisavo učencev, smo se odločili, da bomo pogledali, ali pišejo pisano ali tiskano, ali pišejo preko črt in čečkajo, kako izpisujejo samoglasnike in soglasnike, ali pišejo kljukice in pike na črke. Zanimalo nas je, če izpuščajo črke in besede, kako jim gre, ko morajo zapisati težjo besedo in če upoštevajo velike začetnice, vejice in pike.

Tabela 1: Analiza zapisa učencev 4. razreda

	Učenci – 20	Učenke – 13
Pisane oz. tiskane črke	3 učenci so tiskali.	Ena učenka je pisala tiskano, ena pa polovico besedila pisano, drugo polovico pa tiskano.

Orientacija na listu	Vsi učenci so začeli v prvi vrstici in napisali en odstavek brez spuščanja vrstic. En učenec je pisal preko črt, 5 jih je čakalo.	Vse učenke so začele v prvi vrstici in oblikovale odstavke, 2 sta čakali.
Samoglasniki	A in o sta si podobna oz. nista izpisana do konca.	A in o sta si podobna.
Soglasniki	Pri več učencih je m enak n-ju. En učenec je zamenjeval šumnike.	Soglasniki so dobro napisani, ena učenka piše v kot u.
Pike in kljukice na črkah	Učenci dosledno pišejo pike, trije so izpustili kljukico, en pa jo je dodal na predlog z.	Dve učenki sta izpustili kljukico na ž.
Izpuščanje črk, besed	Prav vsi so izpustili j v besedi življenje. Le šest jih je pravilno zapisalo besedo bitij, večina jih je izpustila končni j. 10 učencev je izpuščalo besede.	Ena učenka je napisala j v besedi življenje, ostale so ga izpustile. 4 učenke so napačno napisale besedo bitij – izpustile so j, ena je b zamenjala s p. Dve učenki sta izpuščali besede.
Pravilen zapis težjih besed: mitološko	12	11
Pravopis	Vejice so zapisane, dva učenca nimata velike začetnice.	Učenke so dosledno pisale veliko začetnico in vejice.

Četrtošolci pišejo pisano abecedo, petina jih je čakala (5 dečkov in 2 deklici), odstavke lepo oblikujejo. Veliko učenk in učencev piše o in a podobno, pri nekaterih dečkih je m enak n-ju. Pike na i in j dosledno pišejo, nekoliko manj kljukice (5 učencev). Od 33 učenk in učencev je le ena zapisala oba j-ja v besedi življenje, veliko (predvsem učencev) jih je izpustilo končni j. Učenci so imeli težave z zapisom težke besede, slaba polovica jo je zapisala narobe. Velike začetnice, vejice in pike so upoštevali.

Tabela 2: Analiza zapisa učencev 5. razreda

	Učenci – 9	Učenke – 15
Pisane oz. tiskane črke	4 učenci so tiskali, en je uporabil velike tiskane črke. En učenec je začel s pisanimi črkami, nato je nadaljeval s tiskanimi.	11 učenek je tiskalo, nobena ni uporabila velikih tiskanih črk.
Orientacija na listu	Vsi učenci so začeli v prvi vrstici in napisali en odstavek brez spuščanja vrstic. Noben učenec ni pisal preko črt, 4 so čakali.	Vse učenke so začele v prvi vrstici in napisale en odstavek. Dve učenki sta čakali, ena je pisala preko črt.
Samoglasniki	En učenec zamenjuje e in i, o in a. Dva učenca sta zamenjala i z e v besedi vampir.	Ena učenka zamenjuje i in o, ena pa e in o.
Soglasniki	En učenec zamenjuje n in r, en učenec je zamenjal s in z, v in r, dva sta zamenjala t z k, en t in d in k ter g.	Ene učenka zamenjuje n in j, ena m in n, ena pa b in p. Dve učenki sta pisali predlog s skupaj z besedo.
Pike in kljukice na črkah	Pet učencev ni zapisovalo pik, vsi so pisali kljukice na šumnike.	Ena učenka je pozabila napisati kljukico na črko ž. Prav tako je ena učenka na črko i napisala kljukico.
Izpuščanje črk, besed	En učenec je izpustil celotno besedo. Vsi učenci so izpustili j v besedi življenjsko, en v besedi bitij. Trije učenci so izpuščene besede dodali kasneje s popravnim znamenjem.	Samo ena učenka je zapisala j v besedi življenjsko. Dve sta izpustili j v besedi bitij.
Pravilen zapis težjih besed: mitološko,	Pravilno zapisane besede: mitološko – 4 podočnik – 5	Pravilno zapisane besede: mitološko – 8 podočnik – 12

podočnik, fikciji, gracilna	fikciji – 5 gracilna – 3	fikciji – 12 gracilna – 3
Pravopis	Dva učenca nista upoštevala velike začetnice, sedem jih je izpustilo eno vejico ali več, šest pa piko (največkrat na koncu besedila).	Dve učenki nista upoštevali velike začetnice, dve učenki sta izpustili vejico, dve pa sta napisali preveč vejic. Štiri učenke so izpustile končno piko.

V petem razredu piše tiskano že več kot polovica učencev, večina deklic tiska. Petošolci niso pisali preko črte in so lepo oblikovali odstavke. Četrtnina učencev je čečkala (4 učenci, 2 učenki). Tako fantje kot punce zamenjujejo samoglasnike i, o in a in kar nekaj soglasnikov (n, m, t, d, k, g, s, z). Učenci slabše zapisujejo pike na i oz. j. Samo ena učenka je pravilno zapisala besedo življenje in noben učenec. Dekleta bolje zapisujejo težje, neznane besede, bolje tudi zapisujejo vejice in pike.

Tabela 3: Analiza zapisa učencev 6. razreda

	Učenci – 13	Učenke – 17
Pisane oz. tiskane črke	Šest učencev je pisalo tiskano.	Devet učenk je pisalo tiskano.
Orientacija na listu	Eden učenec je spuščal vrstice, štirje so čečkali.	Dve učenki sta čečkali.
Samoglasniki	Trije učenci so zamenjali samoglasnika a in o.	Ena učenka je zamenjala samoglasnika o in a.
Soglasniki	Pet učencev je zamenjalo soglasnika u in v.	Tri učenke so zamenjale soglasnika u in v.
Pike in kljukice na črkah	En učenec ni napisal kljukice na črko š, pike so vsi pisali.	Učenke so dosledno zapisovale pike in kljukice.
Izpuščanje črk, besed	Dva učenca sta izpuščala črke.	Nobena učenka ni izpuščala črk.
Pravilen zapis težjih besed: mitološko, podočnik, fikciji, gracilna	Pravilno zapisane besede: mitološko: 12 podočnik: 12 fikcija: 13	Pravilno zapisane besede: mitološko: 17 podočnik: 17 fikciji: 16

	gracilna: 11	gracilna: 16
Pravopis	Šest učencev na koncu ni naredilo pike, vejice so po nareku vsi napisali.	Dve učenki sta pozabili napisati veliko začetnici na začetku povedi. Tri učenke na koncu povedi niso naredile pike, vejice so po nareku napisale vse učenke.

Tudi v 6. razredu več kot polovica učencev piše tiskano, večina deklic tiska. Petina učencev je čečkala (4 učenci, 2 učenki). Trije fantje in le ena punca zamenjujejo samoglasnika o in a, pri soglasnikih je težava zapis v-ja (5 učencev, 3 učenke). Pike in kljukice šestošolci dobro zapisujejo, tudi izpuščanja črk in besed ni veliko. Težje besede šestošolci zapisujejo veliko bolje od mlajših učencev, skoraj tretjina (6 učencev, 3 učenke) jih ni zapisala končne pike, vejice so dosledno zapisovali, dve učenki sta pozabili na veliko začetnico.

Tabela 4: Analiza zapisa učencev 7. razreda

	Učenci – 8	Učenke – 8
Pisane oz. tiskane črke	En učenec je tiskal. Nihče ni uporabil velikih tiskanih črk.	Vse učenke so tiskale.
Orientacija na listu	Štirje učenci so čečkali, vsi pa so začeli pisati v prvi vrstici in niso spuščali vrstic.	Vse učenke so začele pisati v prvi vrstici, nobena ni čečkala in spuščala vrstic.
Samoglasniki	En učenec zamenjuje o in a. En pa je večkrat zamenjal i in o.	Ena učenka je zamenjala o in a, dve pa sta zamenjali i in o.
Soglasniki	En učenec zamenjuje l in t. En učenec pa zamenjuje s in š.	Ena učenka je zamenjala s in k.
Pike in kljukice na črkah	Dva učenca sta dvakrat pozabila napisati kljukico na črko š.	Nobena učenka ni pozabila napisati kljukice na črko. Ena učenka pa je pozabila napisati piko na črko i.

Izpuščanje črk, besed	En učenec je izpustil črko r v besedi gracilna.	Nobena učenka ni izpustila črke ali besede.
Pravilen zapis težjih besed: mitološko, podočnik, fikciji, gracilna	Pravilno zapisane besede: mitološko: 8 podočnik: 7 fikciji: 8 gracilna: 6	Pravilno zapisane besede: mitološko: 8 podočnik: 7 fikciji: 8 gracilna: 7
Pravopis	Vsi so uporabljali velike začetnice in pike, en učenec pa je pozabil narediti vejico.	Vse učenke so uporabljale veliko začetnico, vejice in pike.

V 7. razredu so prav vse deklice tiskale, medtem ko vsi fantje razen enega pišejo pisano. Četrtnina učencev je čečkala, in sicer samo fantje. En učenec in ena učenka zamenjujeta samoglasnika o in a, pojavijo se zamenjave i in o (3 učenci). S soglasniki ni bilo večjih težav, trije učenci so zamenjevali l–t, s–š in s–k. Dva učenca sta pozabila na kljukice, ena učenka pa na piko. Težje besede sedmošolci dobro zapisujejo, besedilo je bilo tudi pravopisno dobro, z velikimi začetnicami, vejicami in pikami.

Tabela 5: Analiza zapisa učencev 8. razreda

	Učenci – 18	Učenke – 6
Pisane oz. tiskane črke	13 učencev je tiskalo, 5 pa jih je pisalo pisane črke. Od tega sta 2 pisala z velikimi tiskanimi črkami.	Pisano je pisala samo ena učenka, tiskalo jih je 5.
Orientacija na listu	4 učenci so delali odstavke, en je delal presledke, ki so bili veliki povprečno 1,25 cm. En učenec je pisal čez črte.	Ena punca je delala odstavke, ena je pisala čez črto.
Samoglasniki	Več kot polovica učencev piše samoglasnike podobno drugim	Pri eni učenki sta si u in v podobna.

	glasovom, podobni so si o in a, u in n, u in o ter a in m.	
Soglasniki	Pri enem učencu so si podobni ž in k, pri enem s in n in spet pri enem b in k.	F in p sta si podobna (ena učenka).
Pike in kljukice na črkah	Ponekod smo videli, da so menjavali pike in kljukice, pri nekaterih so tudi manjkale. Gre za četrtno učencev.	Niti ena punca ni izpustila ali zamenjala pikice ali kljukice.
Izpuščanje črk, besed	Izpuščene 3 besede zapored (en učenec).	Izpuščeni 2 besedi zapored (ena učenka).
Pravilen zapis težjih besed: mitološko, podočnik, fikciji, gracilna	Pravilno zapisane besede: mitološko: 16 podočnik: 18 fikciji: 14 gracilna: 12	Pravilno zapisane besede: mitološko: 6 podočnik: 6 fikciji: 5 gracilna: 5
Pravopis	Menjava črk in izpuščanje vejic (navkljub temu, da smo jih narekovali).	Menjava črk ter pri eni učenki velika začetnica sredi povedi.

V 8. razredu tri četrtnine učencev in učenk tiska, le ena deklica piše pisano. Kar nekaj učencev je delalo več odstavkov, en fant in ena punca sta pisala preko črte. Fantje imajo težave z zapisom samoglasnikov, podobni so si o in a, u in n, u in o ter a in m, s soglasniki ni bilo večjih težav, zamenjevali so jih trije učenci in ena učenka. Punce so dosledno pisale kljukice in pike, četrtnina učencev pa tega ni počela. En učenec in ena učenka sta izpuščala cele besede, težje besede osmošolci dobro zapisujejo. Pravopisno so pisali slabše kot sedmošolci, izpuščali so predvsem vejice.

Tabela 6: Analiza zapisa učencev 9. razreda

	Učenci – 12	Učenke – 7
Pisane oz. tiskane črke	Samo 3 so pisali pisano.	Ena učenka je pisala pisano, vse ostale tiskano.
Orientacija na listu	Nihče ni delal več odstavkov, vsi so začeli na začetku prve vrste.	Nobena punca ni delala več odstavkov, vse so začele na začetku prve vrste.
Samoglasniki	O in a sta si podobna.	Vse črke so bile čitljive.
Soglasniki	En učenec ni izpisal b-ja do konca, pri enem je s preveč okrogel.	Vse črke so bile čitljive.
Pike in kljukice na črkah	Manjkajo, ampak redko.	So povsod.
Izpuščanje črk, besed	Ne pogosto, so pa nekatere besede nadomestili z drugimi.	Vse črke in besede so napisane.
Pravilen zapis težjih besed: mitološko, podočnik, fikciji, gracilna	Pravilno zapisane besede: mitološko: 12 podočnik: 10 fikciji: 9 gracilna: 8	Vse besede so pravilno zapisane.
Pravopis	Velike začetnice so bile, večinoma tudi končne pike, manjkalo je nekaj vejic.	Učenke so pisale velike začetnice, manjkala je kakšna vejica in končna pika.

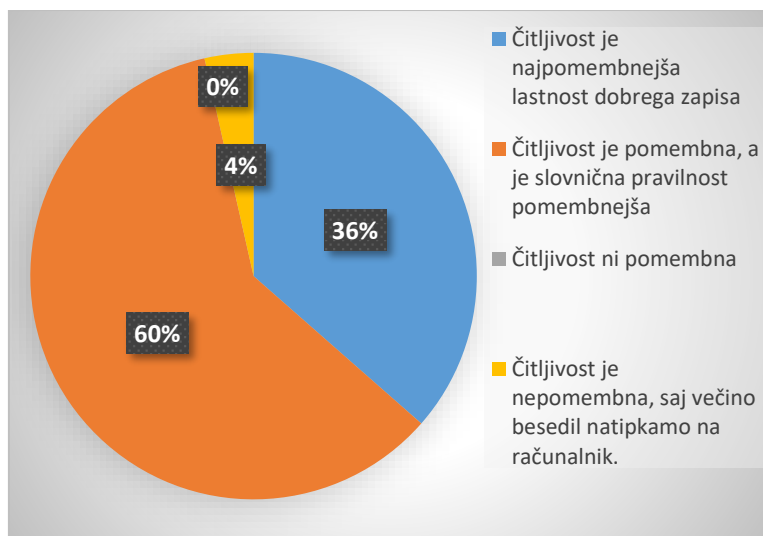
V 9. razredu ena četrtnina učencev in le ena učenka piše pisano, velika večina jih torej tiska. Orientacija na listu je izvrstna, vsi so oblikovali en odstavek in niso pisali čez črto. Punce so pisale zelo čitljivo, fantje so pisali o in a podobno, s soglasniki ni bilo večjih težav. Punce so dosledno pisale kljukice in pike, pri fantih manjkajo redko, tudi izpuščanja črk in besed ni veliko, pojavlja se pri fantih. Težje besede devetošolci dobro zapisujejo, predvsem punce. Pravopisno so devetošolci pisali pravilno, redko so manjkale vejice in končna pika.

3.2 ČITLJIVOST IN ESTETIKA ZAPISA – KAJ MENIJO UČENCI?

Zanimalo nas je mnenje učencev 2. in 3. VIO o čitljivosti in estetiki zapisa. Najprej sva analizirali ankete učencev od 4. do 6. razreda, nato pa starejših učencev. Anketirancev v 2. VIO je bilo 89.

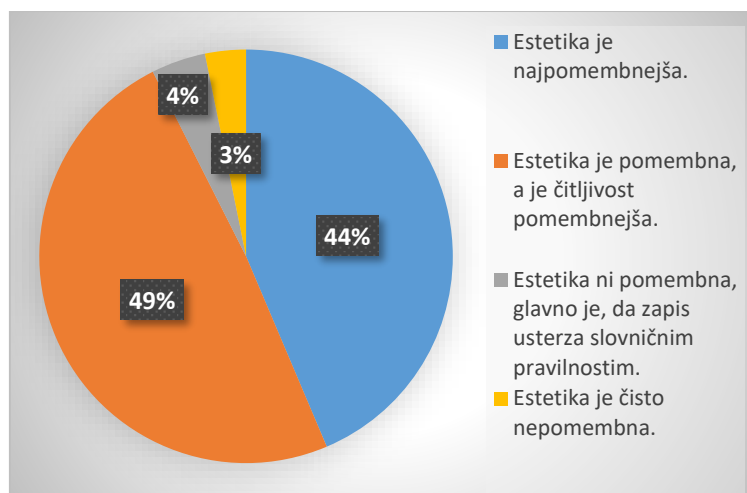
Anketa – učenci 2.VIO

Graf 1: Kako pomembna se vam zdi čitljivost zapisa? - 2. VIO

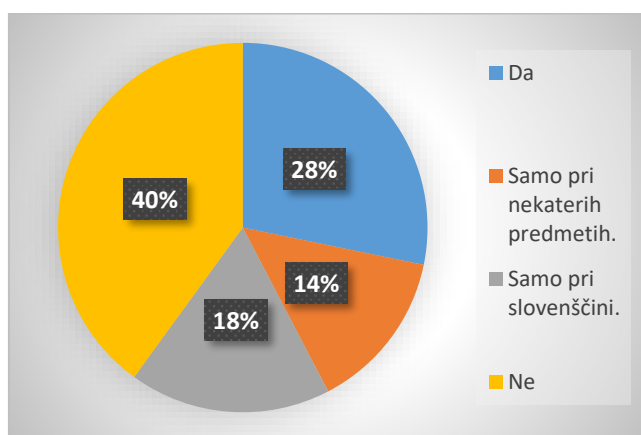
Ugotovili smo, da je večini učencev pomembnejša slovnična pravilnost kot čitljivost. Nihče ni mnenja, da je čitljivost nepomembna.

Graf 2: Kako pomembna se ti zdi estetika zapisa? - 2. VIO

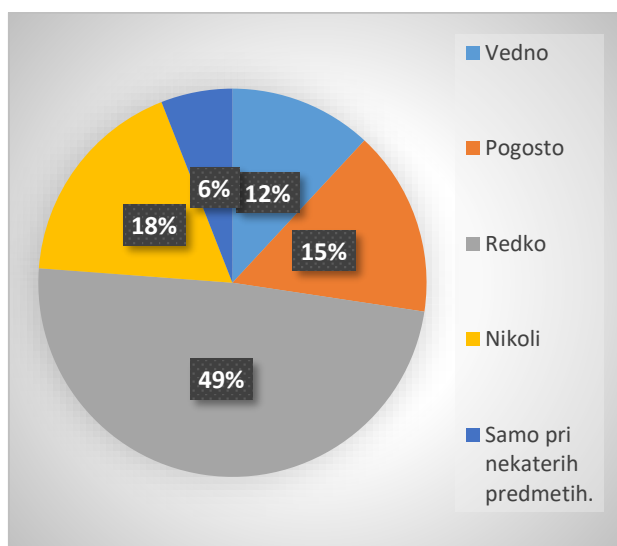
Učencem je pomembnejša čitljivost kot estetika, takoj za tem pa jih 44 % meni, da je estetika najpomembnejša.

Graf 3: Ali na začetku šolskega leta pišeš lepše kot na koncu? - 2. VIO

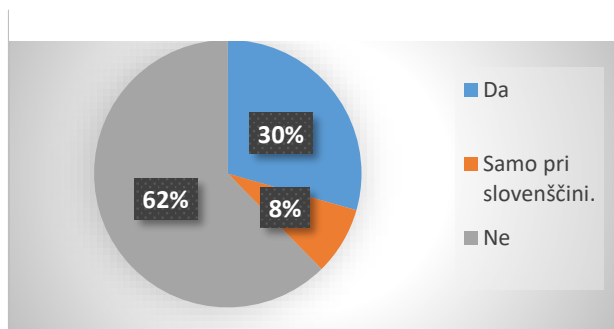
Ugotovili smo, da na večino učencev začetek šolskega leta ne vpliva, 28 % pa jih je odgovorilo, da se na začetku bolj trudijo.

Graf 4: Ali pišeš nečitljivo zato, ker se tabelska slika prehitro menjuje oz. učitelj prehitro narekuje snov? - 2. VIO

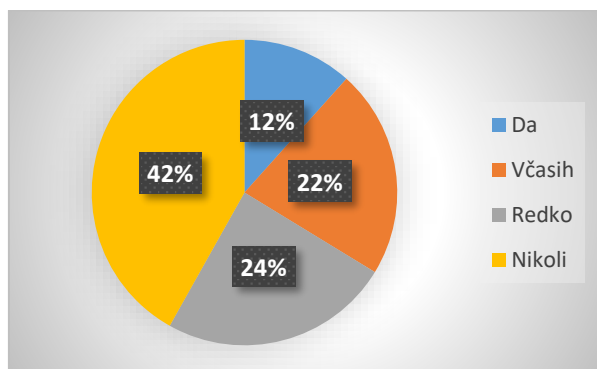
Večini, to je polovici učencev, se to zgodi redko.

Graf 5: Ali učitelji pogosto rečejo, da piši bolj čitljivo/lepše? - 2. VIO

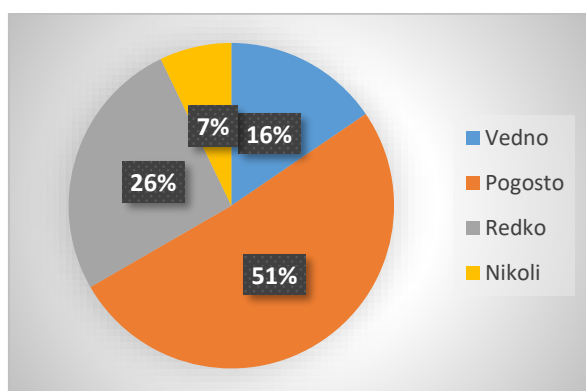
62 % učencev učitelji ne rečejo, da naj pišejo bolj čitljivo, 30 % učencev pa učitelji še vedno opozarjajo.

Graf 6: Ali kdaj ne znaš prebrati tega, kar si napisal? - 2. VIO

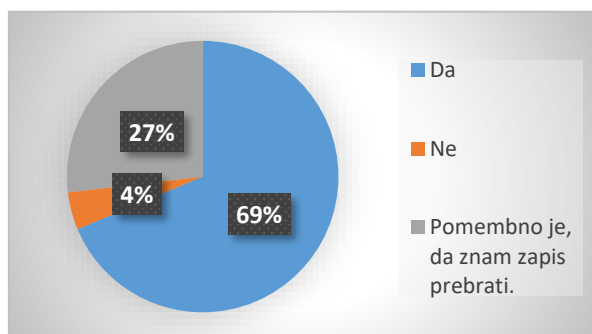
Večini se to ne zgodi, vendar pa se še vedno dogaja, včasih in redko, da učenci ne znajo prebrati tega, kar so zapisali.

Graf 7: Ali kdaj ne znaš prebrati pisave odraslih, saj so črke drugačne? - 2. VIO

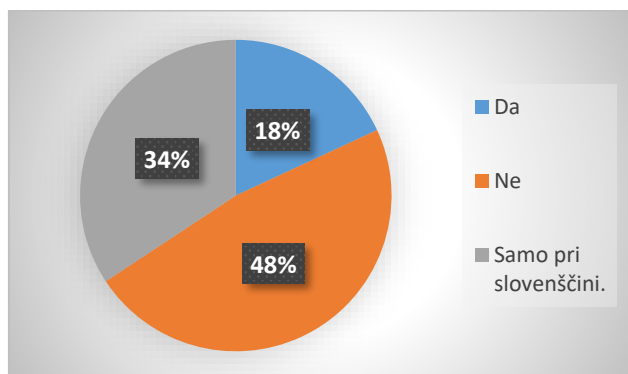
Polovica jih pogosto ne zna prebrati pisave odraslih, četrtnina pa jih meni, da se jim to vedno dogaja.

Graf 8: Ali ti je pomembno, kako izgleda tvoja pisava? - 2. VIO?

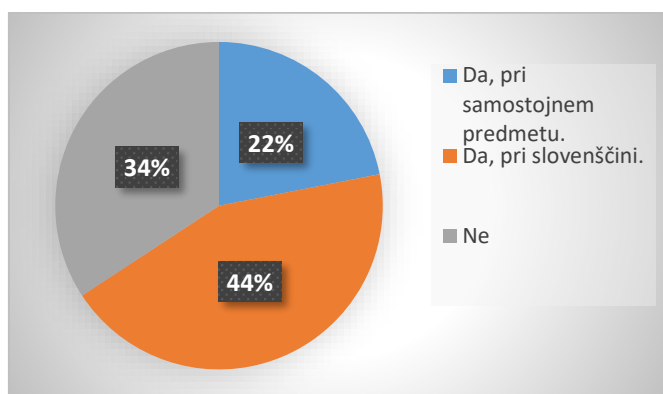
Večini (70 %) je pomembno, kako izgleda njihova pisava, skoraj četrtnina pa jih meni, da morajo le znati prebrati, kar so napisali.

Graf 9: Ali menite, da bi učitelji morali ponovno ocenjevati lepomis? - 2. VIO

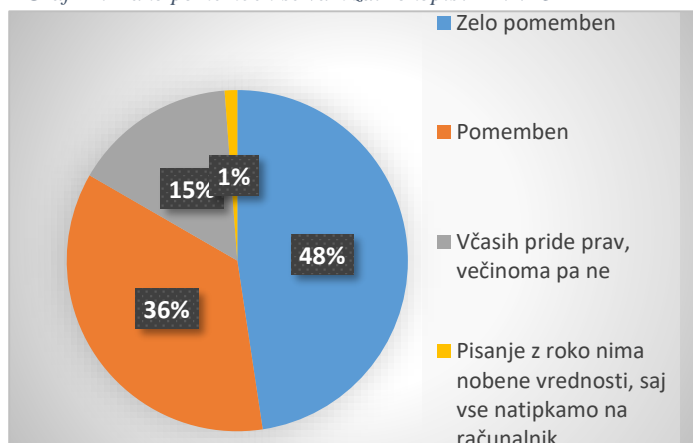
Skoraj polovica učencev meni, da ga ne bi rabili ponovno ocenjevati, tretjina pa bi imela ocenjevanje lepomis pri slovenščini.

Graf 10: Ali želiš, da bi v šoli posebej vadili čitljivost zapisa? - 2. VIO

22 % učencev si želi, da bi v šoli ponovno vadili čitljivost zapisa pri samostojnem predmetu, večina pa (44 %), da bi to vključili v pouk slovenščine.

Graf 11: Kako pomemben se vam zdi rokopis? - 2. VIO

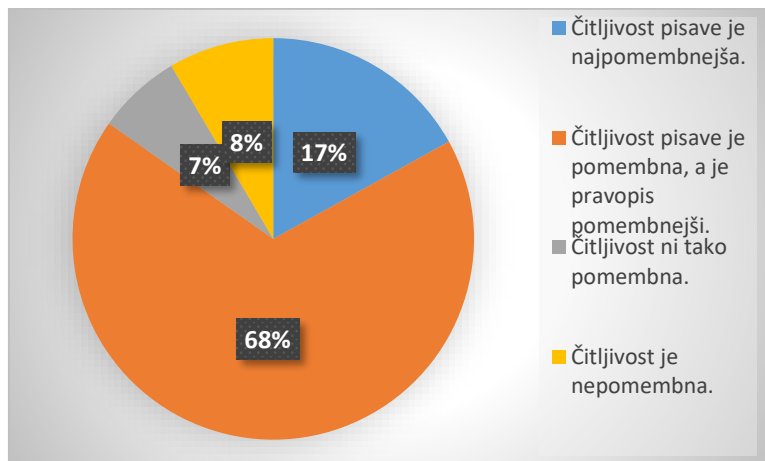

Rokopis se slabi polovici učencev zdi zelo pomemben, dobra tretjina pa jih misli, da je le pomemben. Le 1 % učencev pa je odgovorilo, da nima nobene vrednosti.

Anketa – učenci 3.VIO

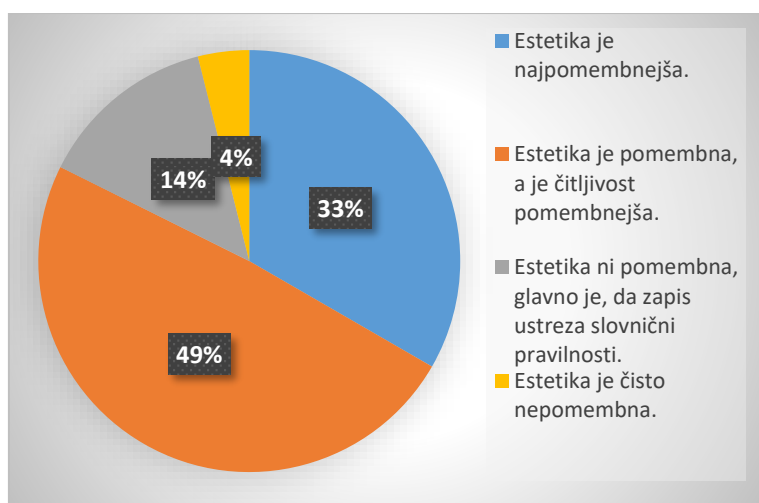
Anketiranih je bilo 62 učencev 7., 8. in 9. razreda.

Graf 12: Kako pomembna se vam zdi čitljivost zapisa? - 3. VIO

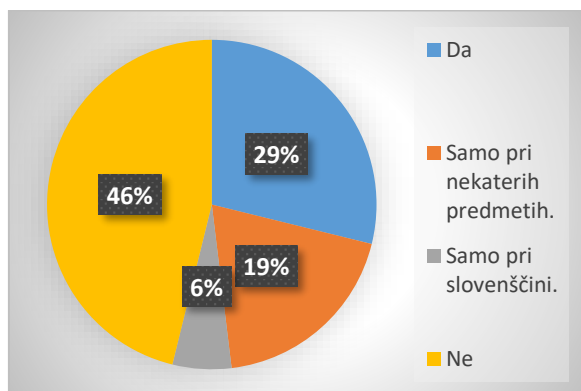
Ugotovili smo, da je večini učencev (68 %) najpomembnejša pravopisna pravilnost. Najmanj pa jih je odgovorilo, da čitljivost ni tako pomembna.

Graf 13: Kako pomembna se vam zdi estetika zapisa? - 3. VIO

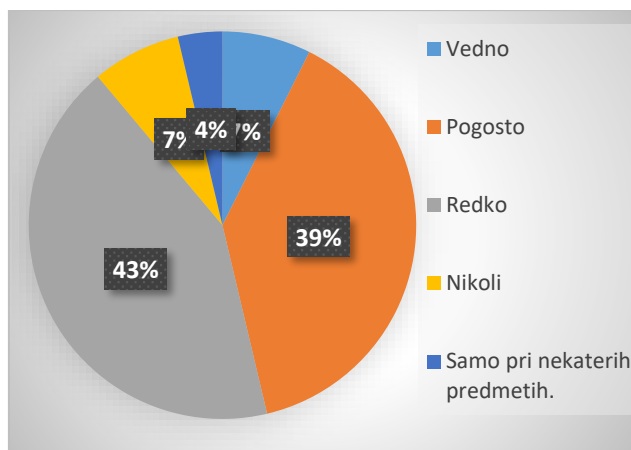
Polovici učencev je čitljivost pomembnejša kot estetika, tretjina pa jih je odgovorila, da je estetika najpomembnejša.

Graf 14: Ali na začetku šolskega leta pišeš lepše kot na koncu? - 3. VIO

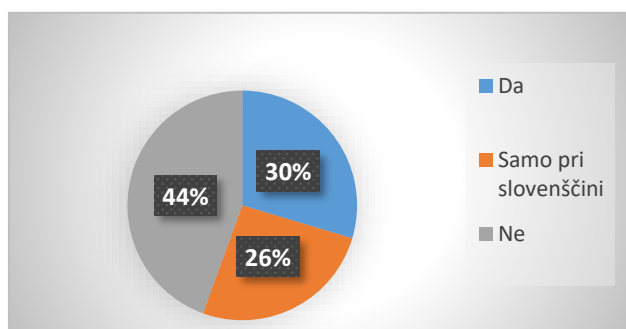
Ugotovili smo, da na slabo polovico učencev začetek leta ne vpliva na njihov lepopis, 29 % pa jih takrat piše lepše.

Graf 15: Ali kdaj pišeš nečitljivo zaradi tega, ker učitelj prehitro narekuje snov oz. se tabelska slika prehitro menjuje? - 3. VIO

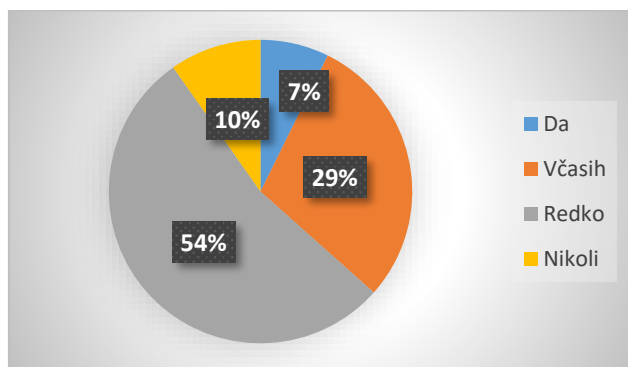
Večini učencev (43 %) se to redko dogaja. Nekaj manj učencem pa se to pogosto dogaja.

Graf 16: Ali ti učitelji pogosto rečejo, da piši bolj čitljivo/lepše? - 3. VIO

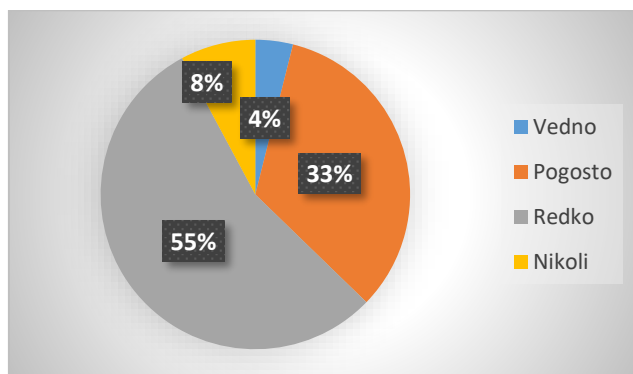
Skoraj polovica učencev je odgovorila, da jih učitelji še niso opozorili.

Graf 17: Ali kdaj ne znaš prebrati tega, kar si napisal? - 3. VIO

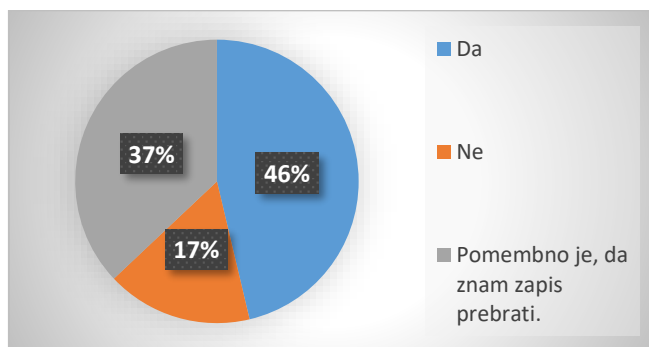
Dobri polovici učencev se to redko zgodi, slabi tretjini pa včasih.

Graf 18: Ali kdaj ne znaš prebrati pisave odraslih, saj so črke drugače oblikovane? - 3. VIO

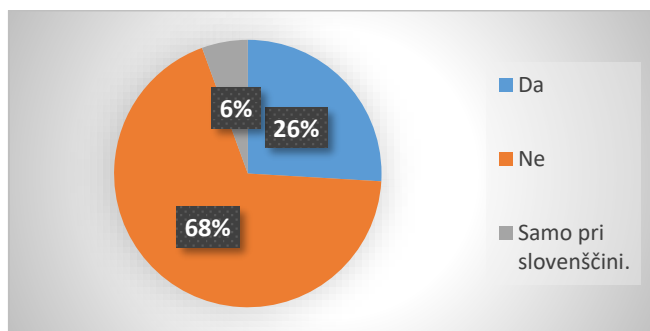
Dobri polovici učencev se to zgodi redko, tretjini pa pogosto.

Graf 19: Ali ti je pomembno, kako izgleda tvoja pisava?

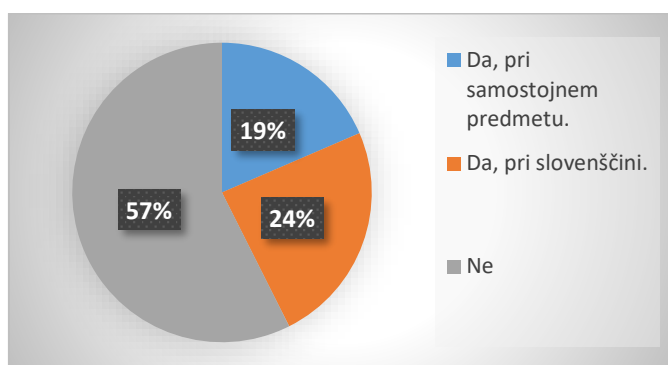
Skoraj polovici je to pomembno, 37 % je pomembno, da znajo zapis prebrati, 17 % pa jih meni, da jim lep opis sploh ni pomemben.

Graf 20: Ali menite, da bi morali učitelji ponovno ocenjevati lepomis tako koz nekoč? - 3. VIO

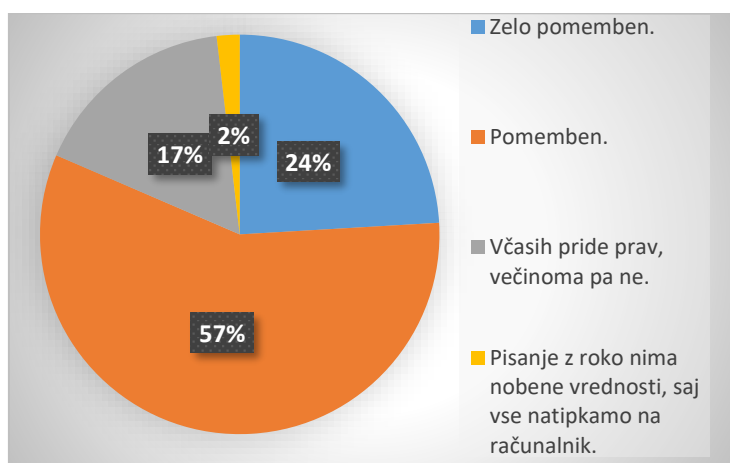
Večina, kar 68 %, si tega ne želi, le dobra četrtina pa bi ocenjevanje imela.

Graf 21: Ali si želiš, da bi v šoli posebej vadili čitljivost zapisa? - 3. VIO

Več kot polovica učencev v šoli ne želi vaditi lepomis, četrtina pa bi ga vadila pri slovenščini.

Graf 22: Kako pomemben se vam zdi rokopis? - 3. VIO

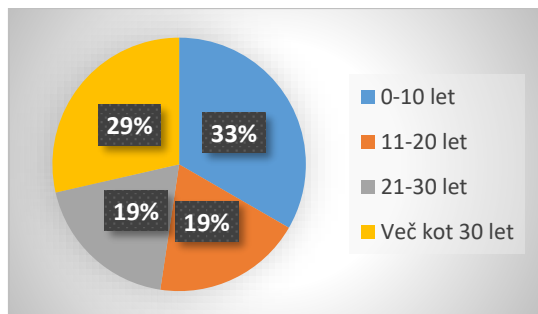

Dobri polovici je rokopis pomemben, četrtini pa zelo pomemben.

3.3 ČITLJIVOST IN ESTETIKA ZAPISA – KAJ MENIJO UČITELJI?

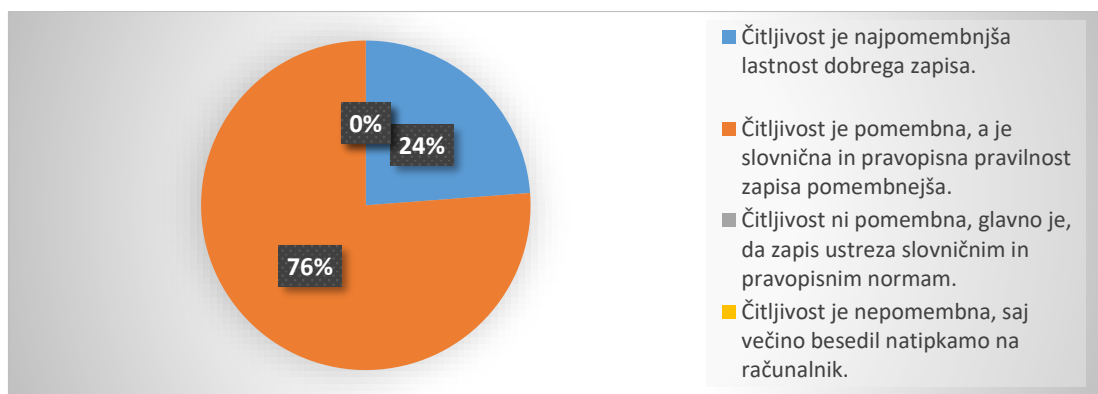
Anketiranih je bilo 21 učiteljev, tri četrtine učiteljic in četrtnina učiteljev.

Graf 23: Delovna doba - učitelji

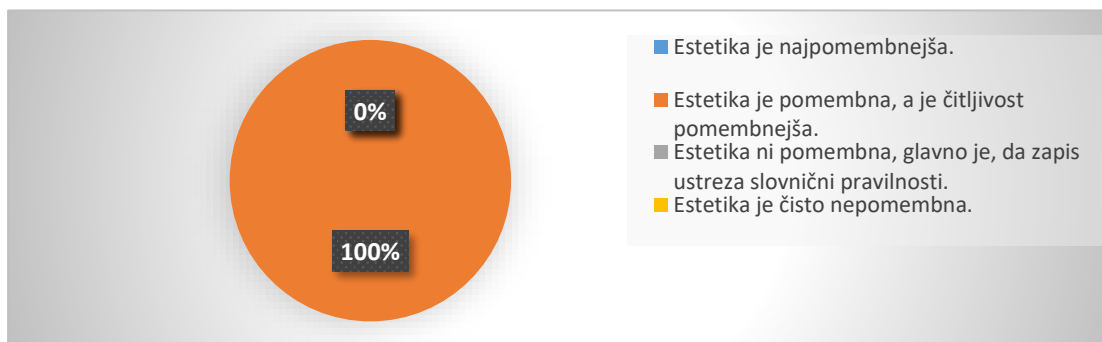
Tretjina učiteljev uči do 10 let, nekoliko manj pa več kot 30 let.

Graf 24: Ali se vam zdi čitljivost zapisa pomembna? - učitelji

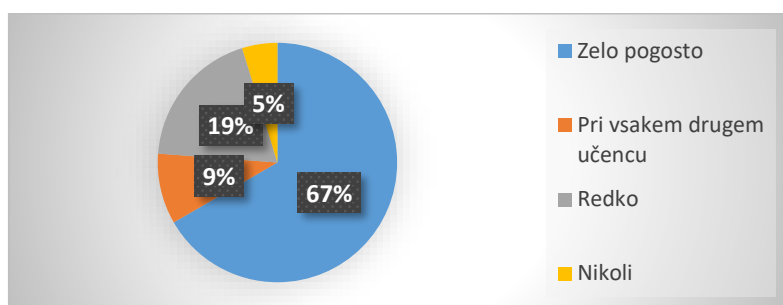
Tri četrtine učiteljev meni, da je čitljivost pomembna, a je slovnična in pravopisna pravilnost zapisa pomembnejša. Četrtnina učiteljev meni, da je čitljivost najpomembnejša lastnost dobrega zapisa.

Graf 25: Kako pomembna se vam zdi estetika zapisa? - učitelji

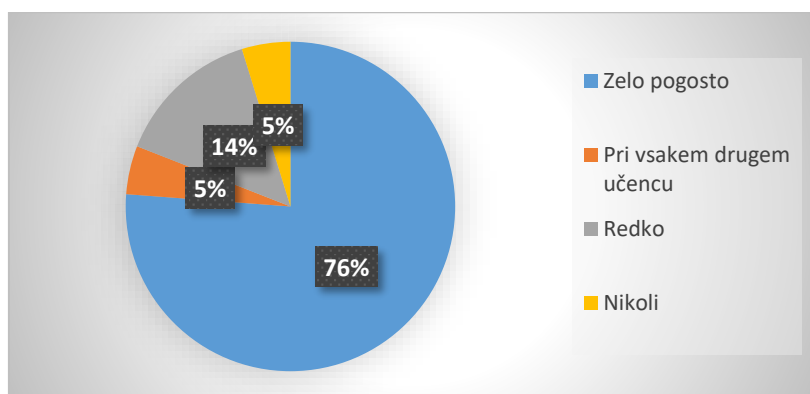
Prav vsi učitelji menijo, da je estetika pomembna, a je čitljivost pomembnejša.

Graf 26: Kako pogosto pri učencih naletite na nečitljivo pisavo? - učitelji

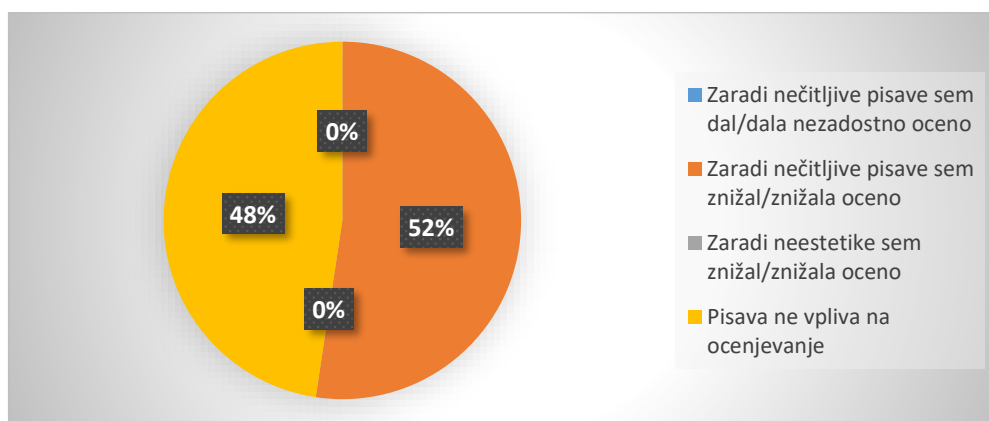
Kar 67 % učiteljev naleti na nečitljivo pisavo zelo pogosto.

Graf 27: Kako pogosto pri učencih naletite na neestetsko pisavo?

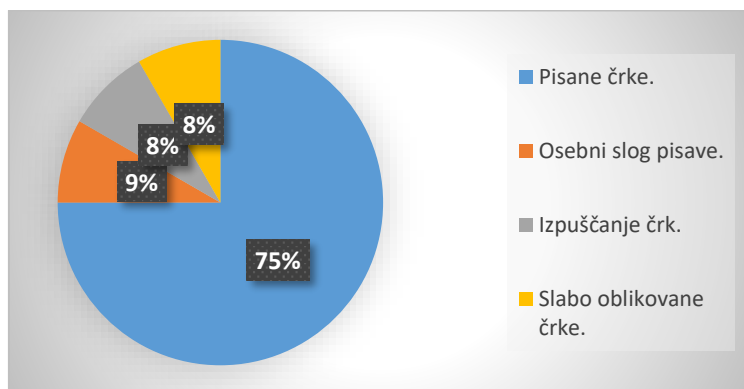
Učitelji še pogosteje naletijo na neestetsko pisavo, in sicer v 76 % zelo pogosto.

Graf 28: Kako nečitljiva oz. neestetska pisava vpliva na ocenjevanje? - učitelji

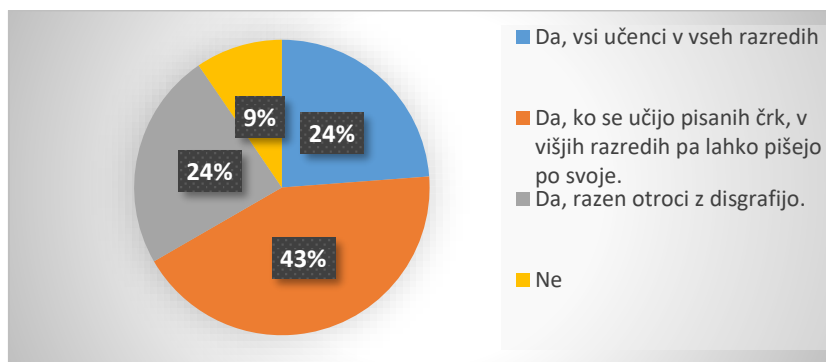
Učitelji so v 52 % zaradi nečitljive pisave znižali oceno, pri 48 % učiteljev pisava ne vpliva na ocenjevanje. Prav nihče pa še ni dal negativne ocene zaradi pisave.

Graf 29: Kakšna pisava je za vas nečitljiva? - učitelji

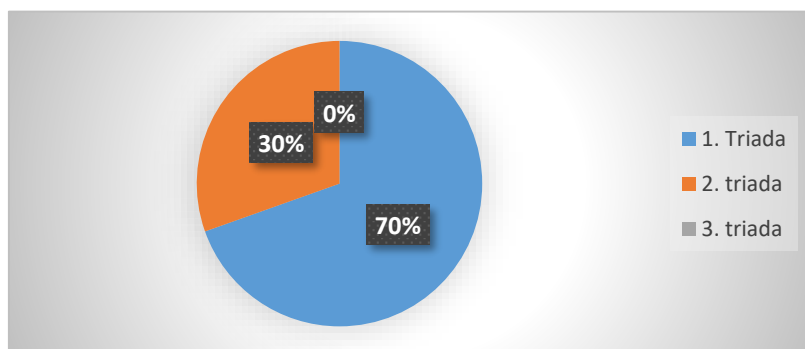
Za učitelje je najbolj nečitljiva pisava s pisanimi črkami.

Graf 30: Ali je pomembno, da učenci pišejo s pisanimi črkami? - učitelji

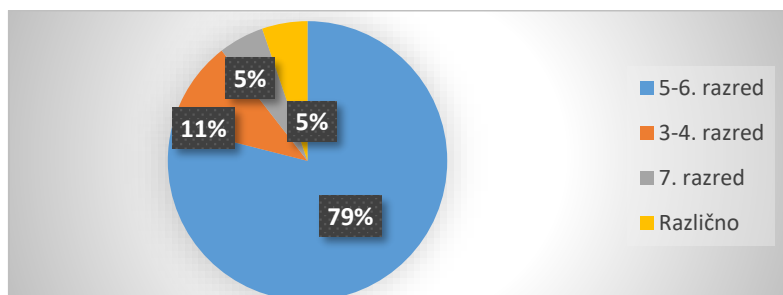
43 % učiteljev meni, da je potrebno znati pisane črke, ko se jih učenci učijo, slaba četrtnina učiteljev pa meni, da morajo s pisanimi črkami pisati vsi učenci, enak odstotek učiteljev pa meni, da bi morali izvzeti učence z disgrafijo. Le 9 % jih meni, da znanje pisanih črk ni pomembno.

Graf 31: Katera starostna skupina učencev se pri pisanju najbolj trudi? - učitelji

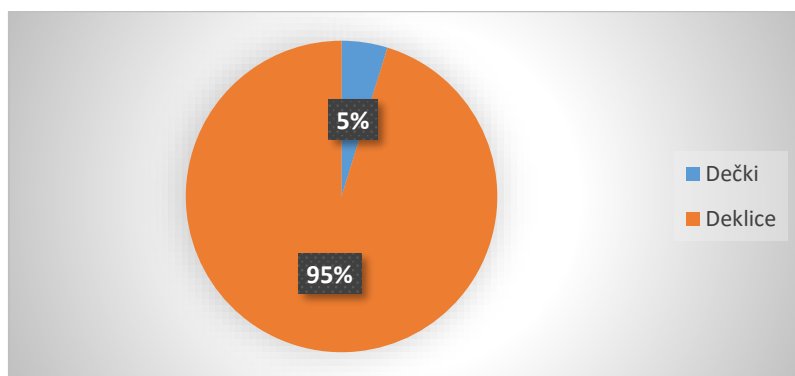
Kar 70 % učiteljev meni, da se najbolj trudijo učenci 1. triade, noben učitelj se ni odločil za 3. triado.

Graf 32: Pri kateri starosti se po navadi zgodi prehod v individualni slog pisave? - učitelji

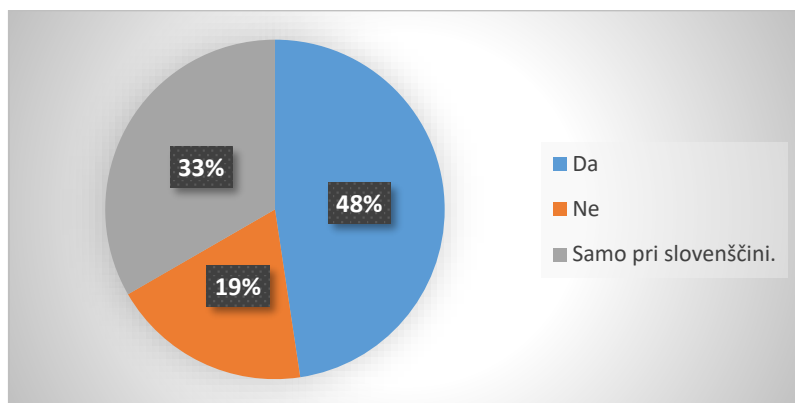
Kar 79 % učiteljev meni, da se prehod zgodi v 5. oz. 6. razredu.

Graf 33: Kdo piše bolj čitljivo, dečki ali deklice? - učitelji

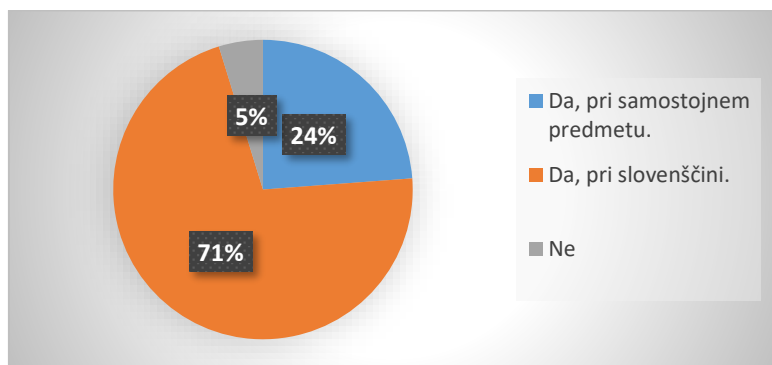
Kar 95 % učiteljev meni, da bolj čitljivo pišejo deklice.

Graf 34: Ali menite, da bi morali učitelji ponovno ocenjevati lepomis kot nekoč? - učitelji

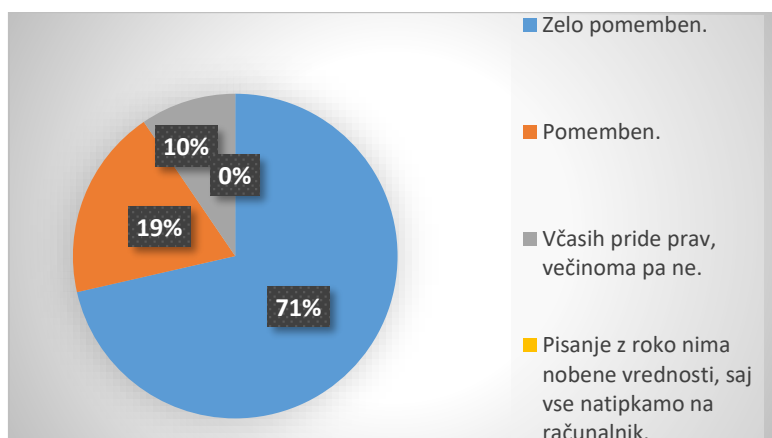
Skoraj polovica učiteljev je za to, da bi se lepomis ponovno ocenjeval, dobra tretjina jih je mnenja, da bi se ocenjeval le pri slovenščini. 19 % pa je teh, ki ga ne bi ocenjevali.

Graf 35: Ali si želite, da bi v šoli posebej vadili čitljivost zapisa? - učitelji

71 % učiteljev meni, da bi morali učenci vaditi čitljivost pri slovenščini, slaba četrtnina učiteljev pa bi imela samostojni predmet za vajo čitljivosti.

Graf 36: Kako pomemben se vam zdi rokopis? - učitelji

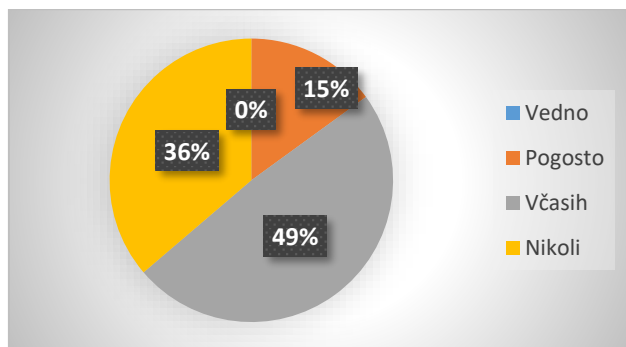

Skoraj trem četrtnam učiteljev je rokopis zelo pomemben, nihče pa ni mnenja, da pisanje z roko nima nobene vrednosti.

3.4 ČITLJIVOST IN ESTETIKA ZAPISA – KAJ MENIJO STARŠI?

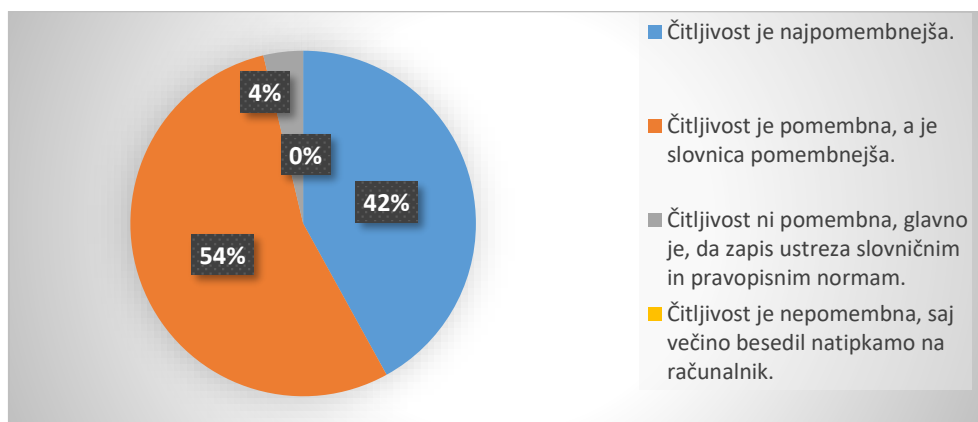
Anketiranih je bilo 82 staršev učencev 2. in 3. VIO, od tega je bilo 60 žensk in 22 moških. Anketirani so bili na januarškem roditeljskem sestanku. 52 % staršev je bilo starih od 41 do 50 let, 44 % pa od 31 do 40 let.

Graf 37: Ali ste vi imeli težave s tem, da ste pisali čitljivo? - starši

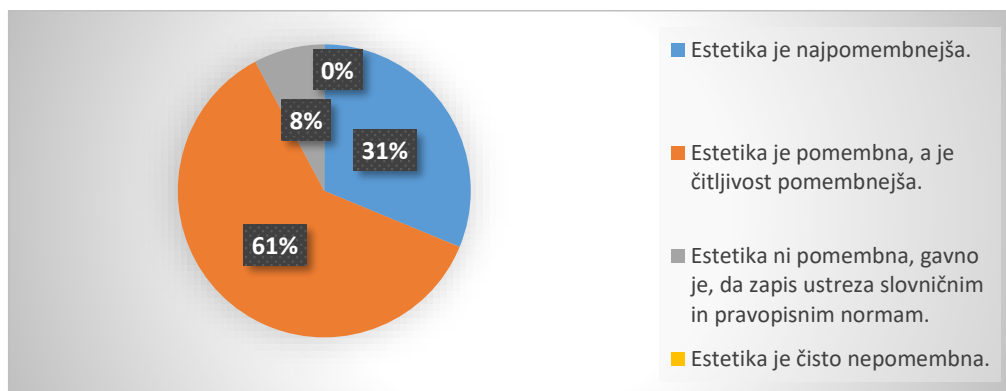
Ugotovili smo, da je polovica staršev imela težave z čitljivostjo pisanja samo včasih. Niti en starš ni imel težav vedno, nikoli pa ni imelo težav 36 % staršev.

Graf 38: Kako pomembna se vam zdi čitljivost zapisa? - starši

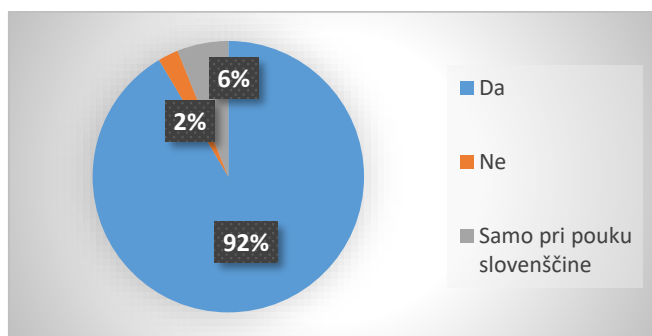
Ugotovili smo, da je dobri polovici staršev pomembna čitljivost pisave, a je slovnična pravilnost pomembnejša. 42 % pa jih meni, da je čitljivost najpomembnejša. Nikomur ni čitljivost pisave čisto nepomembna.

Graf 39: Kako pomembna se vam zdi estetika zapisa? - starši

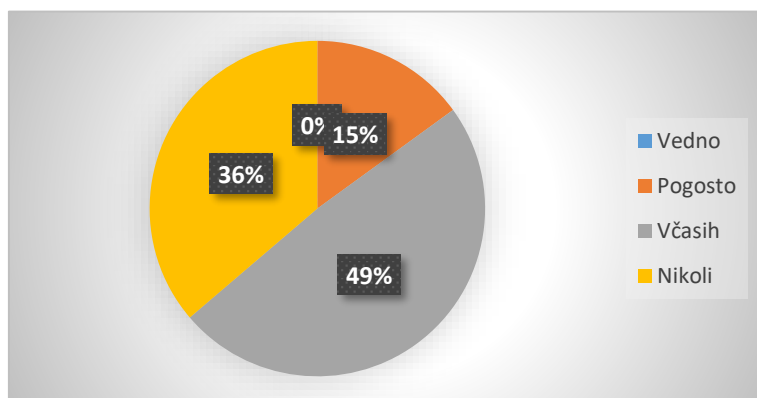
Staršem je čitljivost pisave pomembnejša kot estetika (61 %), tretjini je estetika najpomembnejša.

Graf 40: Ali ste vi v šoli morali pisati čitljivo? - starši

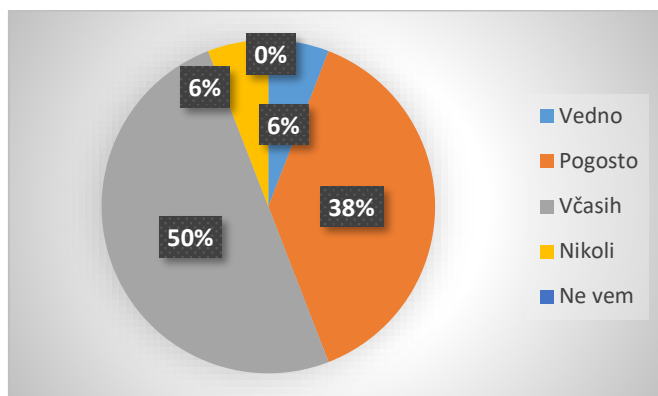
Starši so v šoli morali pisati čitljivo pri vseh predmetih, le 6 % jih je moralo pisati čitljivo samo pri pouku slovenščine.

Graf 41: Ali ste vi imeli težave s tem, da ste pisali čitljivo? - starši

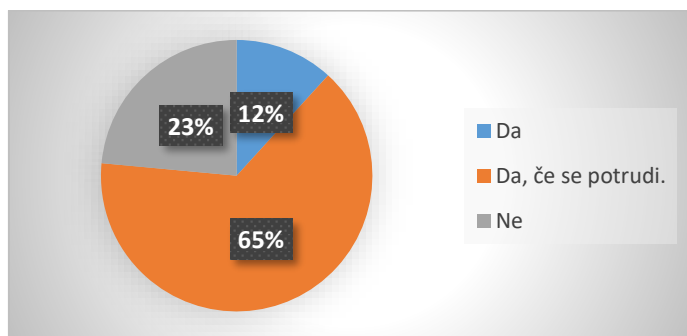
Polovica staršev je imela težave s čitljivostjo samo včasih, dobra tretjina sploh ni imela težav, vedno pa težav ni imel nihče.

Graf 42: Ali vaš otrok piše čitljivo? - starši

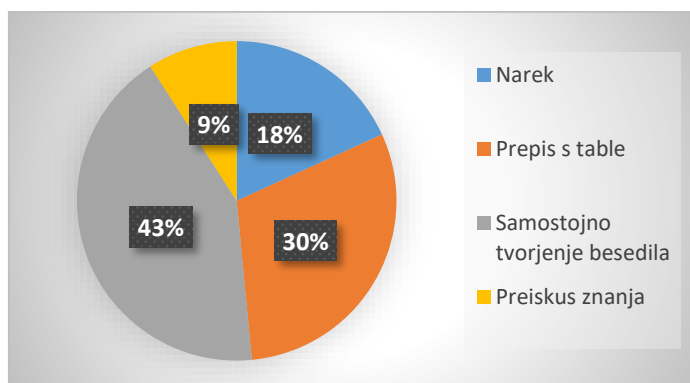
Polovica staršev meni, da njihovi otroci pišejo čitljivo le včasih, 38 % staršev pa je mnenja, da njihovi otroci pogosto pišejo čitljivo. Nihče ni obkrožil odgovora ne vem.

Graf 43: Ali ima vaš otrok estetsko pisavo? - starši

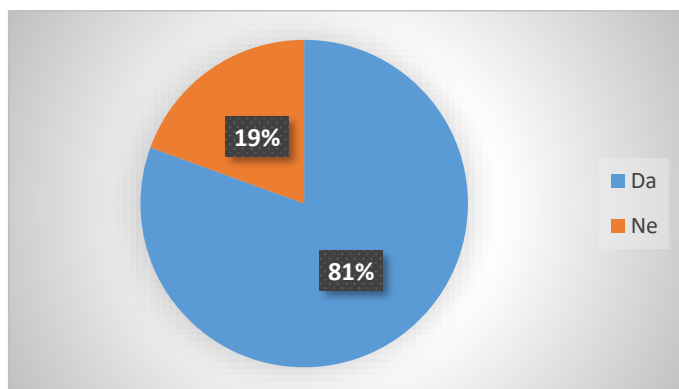
Večina staršev meni (65 %), da otroci pišejo estetsko, če se potrudijo. Slaba četrtnina pa je prepričana, da njihovi otroci grdo pišejo.

Graf 44: Kdaj vaš otrok piše najbolj estetsko in čitljivo? - starši

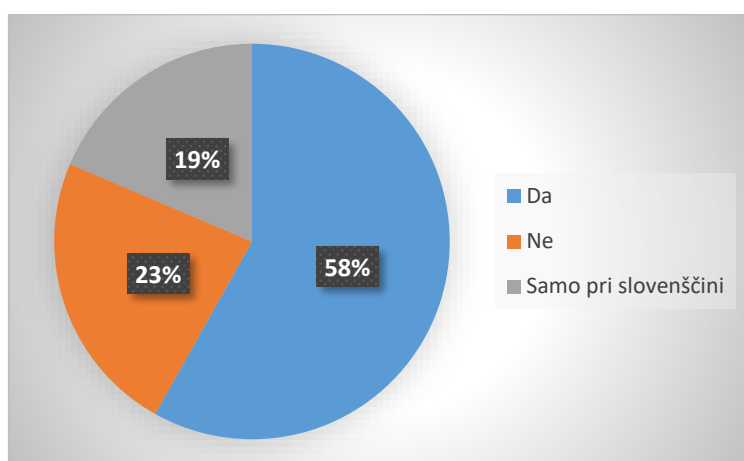
Starši menijo, da njihovi otroci najbolj estetsko in čitljivo pišejo, ko sami tvorijo besedilo (43 %), sledi prepis s table (30 %). Po mnenju staršev otroci najmanj estetsko in čitljivo pišejo preizkuse znanja.

Graf 45: Ali ste otroku že kdaj rekli, naj piše bolj čitljivo? - starši

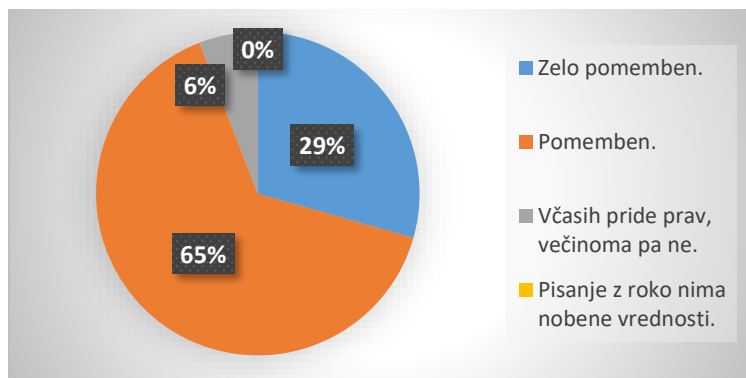
Kar 81 % staršev je svoje otroke že opozorilo, naj pišejo bolj čitljivo.

Graf 46: Ali menite, da bi morali učitelji ponovno ocenjevati lepomis kot nekoč? - starši

Ugotovili smo, da bi po mnenju staršev učitelji morali ponovno ocenjevati lepomis (58 %), proti ocenjevanju je bilo 23 % staršev.

Graf 47: Kako pomemben se vam zdi rokopis? - starši

Večina staršev (65 %) meni, da je lepomis pomemben, za 29 % staršev je zelo pomemben, nihče pa ne meni, da je lepomis nepomemben.

3.5 DAN PISANJA Z ROKO NA OŠ LOVRENC NA POHORJU

Med raziskovanjem pisanja in pisave smo odkrili, da obstaja mednarodni dan pisanja z roko. Za mednarodni dan je bil izbran 23. januar, saj se je takrat rodil John Hancock, prvi podpisnik ameriške deklaracije o neodvisnosti. Prvič so ga začeli obeleževati v ZDA, že pet let zapored pa v Sloveniji društvo Radi pišemo z roko organizira teden pisanja z roko. V letošnjem projektu je sodelovalo več kot 240 osnovnih in srednjih šol, medgeneracijskih centrov in drugih izobraževalnih in kulturnih ustanov. Žal naše šole ni bilo med njimi, bomo pa prav gotovo drugo leto, saj se bomo povezali z društvom Radi pišemo z roko. Kljub temu smo letos 24. januarja prvič priredili šolski dan pisanja z roko. Najprej smo dogodek objavili na šolskem radiu.

OBVESTILO IN VABILO

Danes, 23. januarja, je mednarodni dan pisanja z roko. Mednarodni dan pisanja z roko so začeli obeleževati v ZDA leta 1980. Za mednarodni dan je bil izbran 23. januar, saj se je takrat rodil John Hancock, prvi podpisnik ameriške deklaracije o neodvisnosti.

Tej pobudi so se pridružile mnoge države, tudi Slovenija. Letos bomo na naši šoli prvič obeležili ta dan, v ta namen sva Ema in Ivana izdelali srčke, na katere boste z zelo lepo pisavo napisali lepe misli, ki jih bomo obesili po šoli, saj se bliža valentinovo. Srčke boste lahko po želji tudi okrasili.

Vabiva vse, ki bi radi posvetili nekaj minut lepopisu, da se nam jutri, 24. januarja, ob 15.30, torej pol ure pred pričetkom kulturnega dne, pridružite v knjižnici, **DA LEPO NAPIŠEMO NEKAJ LEPEGA.**

Vidimo se torej jutri ob pol štirih v knjižnici.

Ob mednarodnem dnevu pisanja z roko naj vas spremlja misel, da je pisanje z roko izvirna človekova dejavnost. Nihče ne piše tako kot vi.

Nato smo iz rdečega papirja izrezali srčke in poiskali knjige z lepimi oz. ljubezenskimi mislimi, saj smo želeli dogodek povezati z valentinovim. V petek, 24. januarja 2020, smo v knjižnici pričakovali kar nekaj učenk in učencev, prišlo pa jih je le 20, 18 učencev in 2 učiteljici, mentorici raziskovalne naloge. Učenk je bilo 14, učenci pa so bili štirje. Največ je bilo

šestošolcev, prišle so še tri osmošolke, ena devetošolka in dva devetošolca. Zaradi slabšega obiska smo bili malo razočarani, pa smo se kljub temu lepo imeli, ko smo poskušali čim lepše z nalivnim peresom zapisati na srčke ljubezenske misli. Srčke smo nato obesili po šoli, v knjižnici pa smo naredili poseben kotiček z naslovom Rad pišem z roko.

Slika 2: Šolski dan pisanja z roko

Vir: lasten

Slika 3: Šolski kotiček Rad pišem z roko

Vir: lasten

4 ZAKLJUČEK

»Ali piševa kot kura?« sva se spraševali na začetku najine raziskovalne naloge. Odgovor je ne, saj nama je čitljivost in estetika zapisa preveč pomembna. Tudi z roko zelo radi piševa, še raje pa od takrat dalje, ko sva izvedeli, da možgani drugače delujejo, ko pišemo z roko, kot pa takrat, kadar tipkamo besedilo. Tole nalogo bi morali napisati z roko, pa so pravila takšna, da sva jo morali natipkati.

Že od septembra raziskujeva in veliko sva se naučili: kako narediti anketo in jo obdelati v programu Excel, kako poiskati prave vire in literaturo v knjižnici in na spletu in kako pravilno navajati vire ... Nisva si mislili, da je z raziskovanjem toliko dela in da moraš biti tako zelo natančen. Kljub delu pa sva uživali in dobro sva se počutili, ko sva prišli do rezultatov. Veseli sva tudi, da smo uspeli izvesti prvi šolski dan pisanja z roko in da smo uredili kotiček Rad pišem z roko.

V H_1 smo predvidevali, da učenci OŠ Lovrenc na Pohorju ne pišejo dovolj čitljivo oz. estetsko, črk ne oblikujejo dovolj dobro, izpuščajo kljukice in pike, črke in cele besede. Deklice se s pisavo bolj trudijo kot dečki, učenci nižjih razredov bolj pazijo na čitljivost in estetiko kot učenci višjih.

Drži, da učenci in učenke ne pišejo dovolj čitljivo, črk ne oblikujejo dovolj dobro (najbolj črki o in a), kljukice in pike izpuščajo predvsem v nižjih razredih, črke in cele besede so izpuščali predvsem četrtošolci in osmošolci. Res je, da se deklice s pisavo bolj trudijo kot dečki, tudi učitelji so v 95 % odgovorili, da deklice pišejo bolje. Ne drži pa, da se nižji razredi bolj trudijo kot višji. Analiza rokopisa je pokazala, da so najbolj čitljivo in estetsko pisali devetošolci, predvsem deklice.

V H_2 smo predvidevali, da učencem čitljivost ni zelo pomembna, staršem je bolj pomembna, najbolj pomembna pa je učiteljem.

Vsem, učencem 2. in 3. VIO, učiteljem in staršem se zdi slovnična oz. pravopisna pravilnost pomembnejša od čitljivosti. Čitljivost je najpomembnejša staršem (42 %), nato učencem 2. VIO (36 %), nato učiteljem (24 %) in najmanj učencem 3. VIO (17 %). Hipotezo 2 lahko ovržemo.

V H₃ smo predvidevali, da je večini učencev za lepopis vseeno, starši so glede lepopisa zahtevnejši, najzahtevnejši so učitelji.

Vsem, učencem 2. in 3. VIO, staršem in učiteljem se zdi čitljivost pomembnejša od estetike. Estetika zapisa je najpomembnejša učencem 2. VIO (44 %), sledijo učenci 3. VIO (33 %), nato starši (31 %), učiteljem pa se estetika sploh ne zdi tako pomembna (0 %), vsi so odgovorili, da je čitljivost pomembnejša. Tudi hipotezo 3 lahko ovržemo.

V H₄ smo predvidevali, da učenci vaje čitljivega in estetskega zapisa ne bi imeli, starši bi jo vključili v pouk slovenščine, učitelji pa bi imeli samostojni predmet, kjer bi vadili čitljivost in estetiko zapisa.

Učitelji bi imeli vajo čitljivega in estetskega zapisa pri slovenščini (71 %), prav tako učenci 2. VIO (44 %), učenci 3. VIO veje ne bi imeli (57 %).

Ocenjevanja lepopisa učenci 2. VIO ne bi imeli (48 %), še bolj bi ga ne imeli učenci 3. VIO (68 %). Učitelji bi imeli ocenjevanje lepopisa pri vseh predmetih (48 %), tudi starši menijo, da bi morali ocenjevati lepopis pri vseh predmetih (58 %). Hipotezo 4 lahko delno potrdimo.

V H₅ smo predvidevali, da je rokopis še vedno pomemben, najbolj učiteljem, nato staršem, najmanj pa učencem, tri četrtine učencev meni, da je rokopis nepomemben, ker večinoma tipkamo na računalnik.

Vsem, učencem 2. in 3. VIO, staršem in učiteljem je rokopis pomemben. Zelo pomemben se zdi učiteljem (71 %) in učencem 2. VIO, pomemben se zdi staršem (65 %) in učencem 3. VIO (57 %). Starši in učitelji so odgovorili, da je rokopis nepomemben, ker večinoma tipkamo na računalnik, namenili 0 %, učenci 2. VIO 1 %, učenci 3. VIO pa 2 %. Hipotezo 5 lahko delno potrdimo, tudi učencem je rokopis zelo pomemben in ne menijo, da ga bo izpodrinil računalnik.

V H₆ smo predvidevali, da bi nam k prostovoljni vaji lepopisa uspelo pritegniti dekleta, in sicer četrtino učenk od 6. do 9. razreda, učenci se vaje lepopisa ne bi udeležili.

Hipotezo 6 lahko potrdimo, na prvi šolski dan lepopisa (pisanja z roko) nam je uspelo pritegniti predvsem deklice, prišlo jih je 14. Na predmetni stopnji je 40 deklet, prišla jih je dobra tretjina, fantje so prišli 4, to je 7 %.

Na začetku raziskovalne naloge je pesem o pisavi, za konec pa je Ema napisala pesem o estetiki pisave.

ESTETIKA

Estetika pisave zanimiva je oprava,
a ni vedno čisto prava,
če zgodi se, da nečitljiva je,
lahko to zelo narobe je.

Lepa in čitljiva naj bo pisava,
taka prava,
saj če ni, je cela štala.

Ne reci, da ti ni všeč,
če tvoj zvezek lepo zgleda.
A kdo bo v njem red držal?
S tem je toliko dela!

Učitelji so veseli,
če urejeni so zvezki debeli.
A mali škratek hodi tu,
češ, kdo bo še to gledal,
naseli se v naše glavice
in tam skuha težavice,
da nas učitelj grdo gleda.

5 VIRI IN LITERATURA

KNJIŽNI VIRI

Brookfield, K., *Pisave*, Murska Sobota, Pomurska založba, 1999.

Toporišič, J., *Enciklopedija slovenskega jezika*, Ljubljana, Cankarjeva založba, 1992.

Trošt, N., *Pisava skozi zgodovino, gradivo za literarno delavnico*, Radovljica, Dom Dr. Janka Benedika Radovljica, 2010.

ELEKTRONSKI VIRI

Dan veščine, ki nas loči od robotov

URL: <https://mariborinfo.com/novica/globalno/ste-vedeli-da-je-danes-mednarodni-dan-pisanja-z-roko/156914> (zadnji dostop 25. 1. 2020)

Festival lepopisja

URL: <https://www.slovenskekonjice.si/objava/214946> (zadnji dostop 15. 10. 2019)

Frazeološki slovar slovenskega jezika

URL: <https://fran.si/192/janez-keber-frazeoloski-slovar-slovenskega-jezika/4216219/kura?#Frazem13> (zadnji dostop 20. 10. 2019)

Ivačič, A. *Težave pri pisanju in razvojna disgrafija v osnovni šoli: razlike med dečki in deklicami, magistrsko delo*, Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta, 2016.

URL: http://pefprints.pef.uni-lj.si/4297/1/Magistrsko_delo-_kon%C4%8Dna.pdf (zadnji dostop 7. 11. 2019)

Klug M., *Moj otrok ima grdo pisavo*

URL: <http://www2.kopija-nova.si/koristni-nasveti/ajdine-koristne-informacije/moj-otrok-ima-grdo-pisavo.-kaj-naj-storim> (zadnji dostop 18. 10. 2019)

Sinonimni slovar slovenskega jezika

URL: <https://fran.si/208/sinonimni-slovar/4374224/pisanje?View=1&Query=pisanje> (zadnji dostop 27. 10. 2019)

SSKJ²

URL: <https://fran.si/iskanje?View=1&Query=pisava> (zadnji dostop 20. 10. 2019)

Teden spodbujanja pisanja z roko

URL: <https://www.dnevnik.si/1042920113> (zadnji dostop 25. 1. 2020)

Učna ura naših babic in dedkov iz leta 1930

URL: http://www2.arnes.si/~solmuz/pedagoske/ucna_ura_lepopisje.htm (zadnji dostop 7. 11. 2019)

6 PRILOGE

ANKETNI VPRAŠALNIK ZA UČENCE

Pozdravljeni,

sva učenki 6. razreda osnovne šole Lovrenc na Pohorju in piševa raziskovalno nalogo z naslovom *Kako pomembna je čitljivost in estetika zapisa na naši šoli?* Prosiva vas, da si vzamete čas in iskreno izpolnite anketni vprašalnik.

Spol: M Ž

Razred: a) 4. b) 5. c) 6. č) 7. d) 8. e) 9.

1. Ali se ti zdi čitljivost zapisa pomembna? Obkroži en odgovor.

- a) Čitljivost je najpomembnejša lastnost dobrega zapisa.
- b) Čitljivost je pomembna, a je slovnična in pravopisna pravilnost zapisa pomembnejša.
- c) Čitljivost ni pomembna, glavno je, da zapis ustreza slovničnim in pravopisnim normam.
- č) Čitljivost je nepomembna, saj večino besedil natipkamo na računalnik.

2. Kako pomembna se ti zdi estetika zapisa? Obkroži en odgovor.

- a) Estetika je najpomembnejša lastnost dobrega zapisa. Važno je, da je lepo zapisano, tudi če je nekoliko manj čitljivo.
- b) Estetika je pomembna, vendar je čitljivost pomembnejša.
- c) Estetika ni pomembna, glavno je, da zapis ustreza slovničnim in pravopisnim normam.
- č) Estetika je nepomembna, saj večino besedil natipkamo na računalnik.

3. Ali na začetku šolskega leta pišeš bolj čitljivo kot na koncu šolskega leta?

- a) Da.
- b) Pri nekaterih predmetih.
- c) Samo pri slovenščini.
- č) Ne.

4. Ali kdaj pišeš nečitljivo zaradi tega, ker učitelj prehitro narekuje snov oz. se tabelska slika prehitro menjuje?

- a) Vedno.
- b) Pogosto.
- c) Redko.
- č) Nikoli.
- d) Samo pri predmetu _____.

5. Ali ti učitelji pogosto rečejo, da piši bolj čitljivo/lepše?

- a) Da.
- b) Samo pri slovenščini.
- c) Ne.

6. Ali kdaj ne znaš prebrati tega, kar si napisal?

- a) Da.
- b) Včasih.

- c) Redko.
- č) Nikoli.

7. Ali kdaj ne znaš prebrati pisave odraslih, saj so črke drugače oblikovane?

- a) Vedno.
- b) Pogosto.
- c) Redko.
- č) Nikoli.

8. Ali ti je pomembno, kako izgleda tvoja pisava?

- a) Da.
- b) Ne.
- c) Pomembno je, da znam zapis prebrati.

9. Ali menite, da bi morali učitelji ponovno ocenjevati lepomis tako kot nekoč?

- a) Da.
- b) Ne.
- c) Samo pri slovenščini.

10. Ali si želiš, da bi v šoli posebej vadili čitljivost zapisa?

- a) Da, pri samostojnem predmetu.
- b) Da, pri slovenščini.
- c) Ne.

11. Kako pomemben se vam zdi rokopis?

- a) Zelo pomemben.
- b) Pomemben.
- c) Včasih pride prav, večinoma pa ne.
- č) Pisanje z roko nima nobene vrednosti, saj vse natipkamo na računalnik.

Hvala za sodelovanje!

Ivana Kores in Ema Krajnc, učenki 6. razreda

ANKETNI VPRAŠALNIK ZA UČITELJE

Pozdravljeni,

sva učenki 6. razreda osnovne šole Lovrenc na Pohorju in piševa raziskovalno nalogo z naslovom *Kako pomembna je čitljivost in estetika zapisa na naši šoli?* Prosiva vas, da si vzamete čas in iskreno izpolnite anketni vprašalnik.

Spol: M Ž

Delovna doba:

- a) 0–10 let
- b) 11–20 let
- c) 21–30 let
- č) več kot 30 let

1. Ali se vam zdi čitljivost zapisa pomembna?

- a) Čitljivost je najpomembnejša lastnost dobrega zapisa.
- b) Čitljivost je pomembna, a je slovnična in pravopisna pravilnost zapisa pomembnejša.

- c) Čitljivost ni pomembna, glavno je, da zapis ustreza slovničnim in pravopisnim normam.
- č) Čitljivost je nepomembna, saj večino besedil natipkamo na računalnik.

2. Kako pomembna se vam zdi estetika zapisa?

- a) Estetika je najpomembnejša lastnost dobrega zapisa. Važno je, da je lepo zapisano, tudi če je nekoliko manj čitljivo.
- b) Estetika je pomembna, vendar je čitljivost pomembnejša.
- c) Estetika ni pomembna, glavno je, da zapis ustreza slovničnim in pravopisnim normam.
- č) Estetika je nepomembna, saj večino besedil natipkamo na računalnik.

3. Kako pogosto pri učencih naletite na nečitljivo pisavo?

- a) Zelo pogosto.
- b) Pri vsakem drugem učencu.
- c) Redko.
- č) Nikoli.

4. Kako pogosto pri učencih naletite na neestetsko pisavo?

- a) Zelo pogosto.
- b) Pri vsakem drugem učencu.
- c) Redko.
- č) Nikoli.

5. Kako nečitljiva oz. neestetska pisava učencev vpliva na ocenjevanje?

- a) Zaradi nečitljive pisave sem dal/dala tudi že negativno oceno.
- b) Zaradi nečitljive pisave sem znižal/znižala oceno.
- c) Zaradi neestetske pisave sem znižal/znižala oceno.
- č) Pisava ne vpliva na ocenjevanje.

6. Kakšna pisava učencev je za vas najmanj čitljiva? Katere črke učenci najmanj čitljivo zapisujejo?

7. Ali je pomembno, da učenci pišejo s pisanimi črkami?

- a) Da, vsi učenci v vseh razredih.
- b) Da, ko se učijo pisanih črk, v višjih razredih pa lahko pišejo po svoje.
- c) Da, razen otroci z disgrafijo.
- č) Ne.

8. Katera starostna skupina učencev se pri pisanju najbolj trudi?

- a) 1. triada
- b) 2. triada
- c) 3. triada

9. Pri kateri starosti se po navadi zgodi prehod iz pisane pisave v individualni slog pisave?

10. Kdo piše bolj čitljivo, dečki ali deklice?

- a) Dečki.
- b) Deklice.

11. Ali menite, da bi morali učitelji ponovno ocenjevati lepomis tako kot nekoč?

- a) Da.
- b) Ne.
- c) Samo pri slovenščini.

12. Ali si želite, da bi v šoli posebej vadili čitljivost zapisa?

- a) Da, pri samostojnem predmetu.
- b) Da, pri slovenščini.
- c) Ne.

13. Kako pomemben se vam zdi rokopis?

- a) Zelo pomemben.
- b) Pomemben.
- c) Včasih pride prav, večinoma pa ne.
- č) Pisanje z roko nima nobene vrednosti, saj vse natipkamo na računalnik.

Hvala za sodelovanje!

Ivana Kores in Ema Krajnc, učenki 6. razreda

ANKETNI VPRAŠALNIK ZA STARŠE

Pozdravljeni,

sva učenki 6. razreda Osnovne šole Lovrenc na Pohorju in piševa raziskovalno nalogo z naslovom *Kako pomembna je čitljivost in estetika zapisa na naši šoli?* Prosiva vas, da si vzamete čas in izpolnite anketni vprašalnik.

Spol: M Ž

Starost:

- a) 20–30 let,
- b) 31–40 let,
- c) 41–50 let,
- č) nad 50 let.

1. Kako pomembna se vam zdi čitljivost zapisa? Obkrožite en odgovor.

- a) Čitljivost je najpomembnejša lastnost dobrega zapisa.
- b) Čitljivost je pomembna, a je slovnična in pravopisna pravilnost zapisa pomembnejša.
- c) Čitljivost ni pomembna, glavno je, da zapis ustreza slovničnim in pravopisnim normam.
- č) Čitljivost je nepomembna, saj večino besedil natipkamo na računalnik.

2. Kako pomembna se vam zdi estetika zapisa? Obkrožite en odgovor.

- a) Estetika je najpomembnejša lastnost dobrega zapisa. Važno je, da je lepo zapisano, tudi če je nekoliko manj čitljivo.
- b) Estetika je pomembna, vendar je čitljivost pomembnejša.

- c) Estetika ni pomembna, glavno je, da zapis ustreza slovničnim in pravopisnim normam.
- č) Estetika je nepomembna, saj večino besedil natipkamo na računalnik.

3. Ali ste vi v šoli morali pisati čitljivo?

- a) DA
- b) NE
- c) Samo pri pouku slovenščine.

4. Ste vi imeli težave s tem, da ste pisali čitljivo?

- a) Vedno.
- b) Pogosto.
- c) Včasih.
- č) Nikoli.

5. Ali vaš otrok piše čitljivo?

- a) Vedno.
- b) Pogosto.
- c) Včasih.
- č) Nikoli.
- d) Ne vem.

6. Ali ima vaš otrok lepo, estetsko pisavo?

- a) DA
- b) DA, če se potrudi.
- c) NE

7. Kaj vaš otrok napiše najbolj čitljivo in estetsko?

- a) Narek.
- b) Prepis s table.
- c) Ko sam tvori besedilo.
- č) Preizkus znanja (test).

8. Ali ste otroku že rekli, naj piše bolj čitljivo?

- a) DA
- b) NE

9. Ali menite, da bi morali učitelji ponovno ocenjevati lepopy tako kot некоč?

- a) DA
- b) NE
- c) Samo pri slovenščini.

10. Kako pomemben se vam zdi rokopis?

- a) Zelo pomemben.
- b) Pomemben.
- c) Včasih pride prav, večinoma pa ne.
- č) Pisanje z roko nima nobene vrednosti.

Hvala za sodelovanje!

Ivana Kores in Ema Krajnc, učenki 6. razreda